

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige Berichten januari 2011: de digitale overheid

Wagenaar, C.; Bitter, J.; Burgers, E.; Degen, T.; Grasmeyer, L.; Tongeren, M. van; ... ; Verhoef, J.

Citation

Wagenaar, C., Bitter, J., Burgers, E., Degen, T., Grasmeyer, L., Tongeren, M. van, ... Verhoef, J. (Eds.). (2011). Bestuurskundige Berichten januari 2011: de digitale overheid. *Bestuurskundige Berichten*, 26(1). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211951>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211951>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Wethouder van Woensel
over digitalisering

Emeritus Professor I.Th.M. Snellen
analyseert 'mobile government'

De dreiging van
Cyberaanvallen

TNT Post
Port betaald

Bestuurskundige Berichten

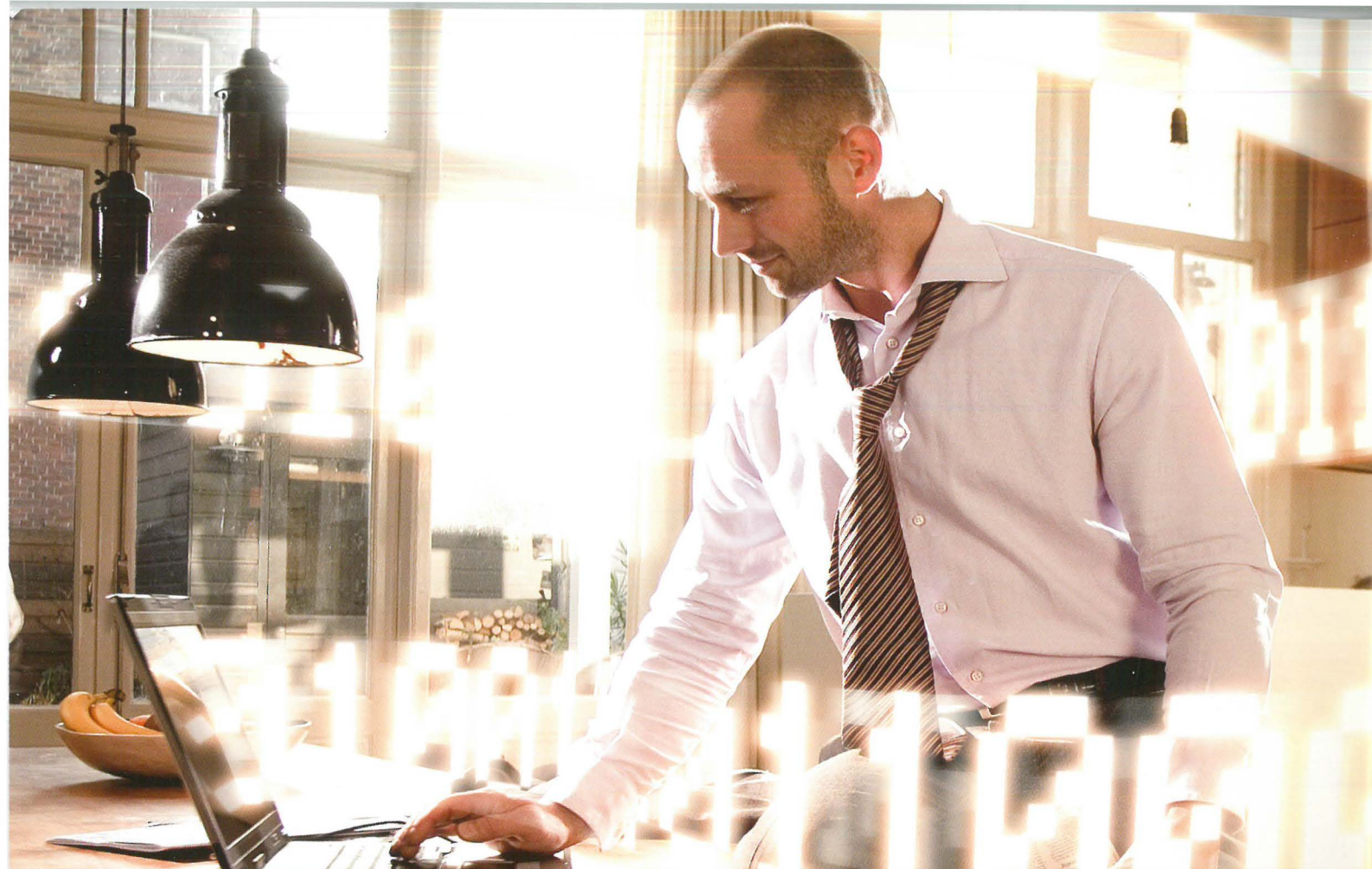
25e Jaargang, Nummer 1
Januari 2011

Semi-wetenschappelijk magazine van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden

De Digitale Overheid

Retouradres: Postbus 9555 2300 RB Leiden

Pak je kans als Informatiespecialist bij Doxis!

Heb jij je zaakjes altijd keurig op orde? Verbaas jij je ook over mensen die nooit iets kunnen terugvinden? Dan ben je ongetwijfeld een Informatiespecialist in de dop!

Doxis is specialist op het gebied van informatiemanagement. Wij helpen organisaties bij het structureren en toegankelijk maken van hun informatie, zowel op papier als digitaal. Het proces van de overgang van analoge naar digitaal werken staat centraal bij Doxis en we faciliteren opdrachtgevers in alle facetten van dit verandertraject. Onze professionals werken op projectbasis bij opdrachtgevers in heel Nederland.

Doxis biedt regelmatig net afgestudeerde HBO'ers en academici de kans om zich als Junior Informatiespecialist te ontwikkelen tot deskundigen op het gebied van informatieontsluiting en informatiemanagement.

Wat we bieden, is een training on the job, in combinatie met structurele opleidingsdagen. Met collega's structureer en organiseer je de informatievoorziening bij opdrachtgevers. Je voert lopende opdrachten uit en signaleert kansen op verbetering. De inhoudelijke begeleiding - zowel van ons, als van de klant - is dik in orde.

Inherent aan dit werk is dat je snel verantwoordelijkheid krijgt, of beter: moet nemen. Wat we bieden, is een marktconform salaris en uitstekende arbeidsvoorwaarden. Je krijgt een uitdagende baan in een inspirerende werksfeer; de ideale omgeving om een schat aan werkervaring op te doen.

Kijk naar het totale aanbod aan vacatures op www.doxis.nl en klik op 'vacatures'. Je kunt ook je CV met korte motivatie mailen naar recruitment@doxis.nl. Voor meer informatie over de functie kun je terecht bij Linda de Meester: 070 - 317 71 72.

Waarde lezer,

Voor u ligt de eerste editie van de 25e jaargang van de Bestuurskundige Berichten. Zoals u ziet heeft het blad enkele veranderingen ondergaan. Zo is er gekozen voor een nieuw logo, zijn er diverse kleine wijzigingen in de vormgeving en is de katern 'opinie' ingevoerd als nieuw onderdeel. De vertrouwde katernen wetenschappelijk, studie, vereniging en alumni maken ook dit jaar deel uit van de Bestuurskundige Berichten.

Het thema van deze editie is 'De digitale overheid'. Dit onderwerp omvat vele aspecten van het openbaar bestuur waarbij ICT een steeds grotere rol speelt. Er kan worden gedacht aan overheidsdiensten die online worden aangeboden, zoals de digitale handtekening 'DigiD', het online kunnen indienen en volgen van aanvragen voor bijvoorbeeld vergunningen, en het online kunnen inplannen van een afspraak met een ambtenaar. In sommige landen is het zogenaamde 'e-government' al veel verder doorgevoerd en is het bijvoorbeeld al mogelijk om via internet te stemmen voor regionale of zelfs nationale verkiezingen. Ook is er sprake van een opmars van m-government, waarin het niet alleen draait om digitalisering maar tevens om mobiliteit; altijd en overal bereikbaar zijn en toegang hebben tot informatie.

Uiteraard brengt e-government ook gevaren met zich mee, aangezien er voor hackers in een rap tempo meer mogelijkheden ontstaan om online gegevens te verkrijgen. Ook ligt de dreiging van cyberoorlog op de loer waarbij nationale overheden betrokken zijn. Daarom is goede bescherming van de internetomgeving in de vorm van cyberdefensie noodzakelijk.

Ook relevant is het toenemende gebruik van sociale media door bestuurders en volksvertegenwoordigers om in contact te blijven met de burger en aan burgers te laten zien wat er speelt. Steeds vaker wordt er gebruik gemaakt van bijvoorbeeld Twitter, Facebook en LinkedIn.

In deze editie zullen bovengenoemde aspecten van digitalisering van het openbaar bestuur aan bod komen. Daarnaast is er uiteraard aandacht voor artikelen op het gebied van studie en de vereniging.

Ik wens ik u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

Charlotte Wagenaar
Hoofdredacteur

Colofon

Bestuurskundige Berichten

Semi-wetenschappelijk magazine van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden

Postbus 9555, 2300 RB Leiden
Tel. 071-5273696, Fax. 071-5273979
E-mail: secretaris@bilboard.nl
Internet: www.BILboard.nl

Jaargang 25, nummer 1 - Januari 2011

Hoofredactie:

Charlotte Wagenaar

Eindredactie:

Sebastiaan Verhey & Charlotte Wagenaar

Redactie:

Jasper Bitter, Eline Burgers, Tom Degen, Laurie Grasmeyer, Max van Tongeren, Sebastiaan Verhey en Jelle Verhoef

Lay-out:

Charlotte Wagenaar

Aan deze editie werkten mee:

Wout Arets, Sjoerd van den Berg (Dorknoper), Amber Brantsen, Janna Cheretis, Daniël Dijkstra, Lianne Doedens, Dhr. Willem van Duijn, Clementien Fabels (Curius), Bouke Geerlings (Cedo Nulli), Jasper Groot (Machiavelli), Anouk Hanssen (BOW), Leon Heuzels (Sirius), Dhr. IJsbrand Hoetjes, Lianne Korteling, Maarten van Leeuwen, Janine Mulder (Juribes), Milanne Mulder (EOS), Amir Nazar, Prof. dr. I. Th. M. Snellen, Marjolein Thon, Reinhard den Toom, Simon Veen en Dhr. Pieter van Woensel.

Advertenties:

Lianne Doedens, Tel. 071-5273696

Redactieraad:

Dr. F.M. van der Meer
Drs. A.D.N. Kerkhoff

Oplage: 1000 exemplaren

Abonnementen:

Leden van de B.I.L. ontvangen Bestuurskundige Berichten gratis thuis. Voor niet leden kost een abonnement €11,35 per jaar. Dit dient te worden voldaan op bankrekening 56.65.22.357 t.n.v. de B.I.L. te Leiden o.v.v. 'Abonnement Bestuurskundige Berichten'.

Uitgever:

Orangebook, verenigingsdrukwerk & advies
www.orangebook.nl | Tel. 013-5802195

Bestuurskundige Berichten is een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden (B.I.L.) en verschijnt viermaal per jaar. Het is niet toegestaan zonder toestemming van de redactie op enigerlei wijze het geheel of delen van dit nummer te reproduceren. Waar redacteurs op persoonlijke titel hun mening geven is dit niet noodzakelijkerwijs die van de gehele redactie. De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten, te wijzigen, dan wel niet te plaatsen.

Foto omslag: Business People

ISSN 0920-5772

© Copyright 2011 B.I.L.

Informatie

Voor actuele informatie omtrent openingstijden van de B.I.L.-kamer, activiteiten van de B.I.L. en andere relevante zaken kunt u terecht op onze website: www.bilboard.nl.

Geef adreswijzigingen en wijzigingen in telefoonnummer of e-mailadres zo spoedig mogelijk door aan de Secretaris via secretaris@bilboard.nl.

Mededelingen

Mentoren gezocht

De B.I.L. is op zoek naar leden die gedurende de Bestuurskunde Tweedaagse en de EBM Tweedaagse onderdak en ontbijt kunnen bieden aan een of meerdere scholieren uit 6 VWO. Kun jij op 10 en 11 februari iemand in huis nemen? Meld je dan aan via onderwijs@bilboard.nl.

Bijdragen Bestuurskundige Berichten

Leden die interesse hebben in het leveren van een (thematische) bijdrage aan een volgende editie van de Bestuurskundige Berichten kun zich richten tot de Commissaris Bestuurskundige Berichten via BB@bilboard.nl. Ook reacties op publicaties in deze editie worden zeer gewaardeerd.

Onderwijs evaluaties

Om bij te dragen aan de kwaliteit van het onderwijs is de B.I.L. altijd op zoek naar leden die hun mening over het onderwijs willen delen. Aanmelden voor deelname aan een paneldiscussie kan via BEL@bilboard.nl.

Almanak

De almanak van het collegejaar 2009-2010 kan door alle leden worden opgehaald in de B.I.L.-kamer.

Inhoudsopgave

Wetenschappelijk

Government (Officials) on the Move 6
Emeritus Professor I. Th. M. Snellen bespreekt hoe ICT, en in het bijzonder m-government, de relatie tussen de overheid en de bevolking beïnvloedt.

Cyberwar en de risico's van de digitale overheid 11
Een inzicht in de gevaren die ontstaan als gevolg van de toenemende rol van ICT binnen het Openbaar Bestuur, geschets door Tom Degen.

Opinie

De twitterende wethouder 13
Column door Dhr. Willem van Duijn, wethouder van de gemeente Katwijk, over het gebruik van sociale media zoals Twitter door bestuurders.

Interview wethouder Pieter van Woensel 14
Dhr. Pieter van Woensel, wethouder Ruimtelijke Ordening, Binnenstad en Publiekszaken van de gemeente Leiden, geeft zijn visie op de toenemende digitalisering van het gemeentelijk bestuur en het gebruik van sociale media.

De wondere wereld van uSis 16
Column door Amber Brantsen over de perikelen rondom het nieuwe administratieve systeem van de Universiteit.

Studie

Stage ervaring bij Alares 17
Lianne Korteling en Marjolein Thon vertellen over hun stage bij Alares, en hoe zij sociale media gebruiken als onderdeel van hun werkzaamheden.

Interview met dhr. IJsbrand Hoetjes 18
Een interview met dhr. IJsbrand Hoetjes, docent van het nieuwe tweedejaarsvak Economie 2, over zijn studie en werkzaamheden binnen de economie en bestuurskunde.

Vlaamse methoden, Nederlandse ambtenaren 22
Paper waarin Maarten van Leeuwen, Reinhard den Toom en Simon Veen beschrijven hoe hervormingen binnen de Vlaamse overheid zijn geïmplementeerd en beredeneren of eenzelfde aanpak wenselijk is voor Nederland.

Vereniging

Oostenrijk: een voorbeeld voor Nederland 26
Op het gebied van e-government kunnen we van Oostenrijk nog heel wat leren. Jasper Bitter analyseert de kwaliteiten van Oostenrijk, dat zich ontpopt als rolmodel op dit terrein.

De week van... Romy van der Kooij 28
Een kijkje in het leven van een bestuurskundestudent. Romy van der Kooij vertelt wat zij meemaakt in de week.

Voorstelronde commissies 29
Dankzij haar commissies is de B.I.L. in staat om haar leden allerlei activiteiten aan te bieden. Wat organiseren de verschillende commissies en wie maken er deel van uit?

Uitgelicht: zusterverenigingen 30
Een korte introductie van onze zusjes uit heel Nederland en de gezamenlijke activiteiten die worden ontplooid.

Activiteiten Verslag 32
De afgelopen maanden organiseerde de B.I.L. weer vele activiteiten voor haar leden. Lees in de samenvatting van Commissaris Activiteiten Janna Cheretis wat er allemaal te beleven was.

Verhaal uit de oude doos 34
Een terugblik op een activiteit van de B.I.L. in haar vijftienvijftigjarige geschiedenis. Dit keer aandacht voor de oprichting van het Landelijk Congres der Bestuurskunde, door Tom Degen.

Master Excursion ICJ 35
In september bezochten Masterstudenten van de B.I.L. het International Court of Justice van de Verenigde Naties, gevestigd in het Vredespaleis in Den Haag. Oud-Commissaris Master, Daniël Dijkstra, doet verslag.

Alumni

Alumnus Interview met Amir Nazar 36
Amir Nazar, alumnus en oud-bestuurder van de B.I.L., vertelt over zijn studie ervaringen en zijn huidige werkzaamheden als trainee bij de gemeente Amsterdam.

Alumni Avond 38
In oktober werd voor alumni leden een bijeenkomst georganiseerd bestaande uit een paneldiscussie en een borrel. Commissaris Acquisitie & Alumni Lianne Doedens blikt terug op deze avond.

Government (Officials) on the Move

The Road Ahead

By Emeritus Professor I.Th.M Snellen

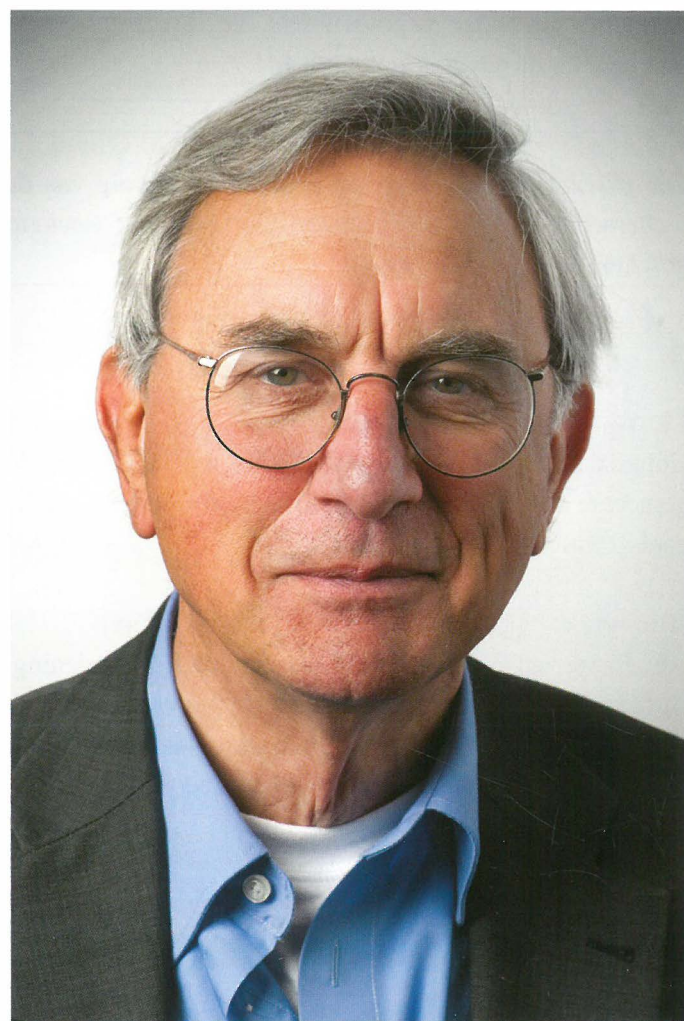
Introduction

One of the important developments taking place in the implementation of public administration today is the transition from e-government to m-government (from electronic government to mobile government). This is the application by government of mobile ICT devices such as SMS, Personal Digital Assistants, General Packet Radio Service and many more. Under the reign of e-government, the service of public administrations was adapted to citizens in such a way that mobile citizens had access to public administrations at the time and place wherever they happened to be. More recently, governments themselves are moving out of their offices, virtually or in reality, to have a closer look at the faits et gestes (actions, red.) of citizens and officials and to improve their effectiveness as well as their efficiency.

Three aspects related to the use of mobile ICTs are remarkable, and stand for the changing relationship between government (officials) and citizens through mobile ICT applications:

1. the enormously increased effectiveness, efficiency, economy, and flexibility of government capabilities through m-government applications;
2. the generally changing relationship between government and the general public through the involvement of members of the public in government matters;
3. the intensified control and supervision of public officials operating at street level, by higher echelons within the organization.

In this short note the question will be raised, what the influence might be of the application of mobile ICTs on the nature of the relationship between citizens and public administration. Further on it will be discussed, whether even a re-conceptualization of the relationship of the Weberian state and society has to be formulated, because of the emergence of m-government. Mobile government may inspire a more intensive service and control orientation in the relationship between the public administrative apparatus, public officials and citizens. We will also see some examples of a closer participation of citizens in the basic functions of the state, such as the assurance of the safety of the citizenry. They may be a foreboding of future relationships between state and society.

Ecology of m-government

More and more we are living in an "always on" society in which the ecology of all participants is constantly activated by a growing amount of ICT applications. This "always on" mode is also stimulated by developments that are taking place with regard to the internet. There, a recent shift can be seen that takes place from sites that rely on traditional content (providing information) to sites that focus on user generated content. This shift is often labeled as the development of Web 2.0, indicating it is a form of next generation internet. At the heart of the concept of web 2.0 lies the idea that collaborative web software makes it possible for users to work together and share information in an easy way. An important feature of Web 2.0 applications is that users are not just consumers of digital products, but, at the same time, are also active producers

of digital content. Examples of typical well-known web 2.0 applications are Youtube, Wikipedia, Wikis, blogging, Hyves, Myspaces, Flickr, and Twitter.

Virtual communities arise around Web 2.0 applications and 2.0 sites. Not only for communities, but also for governments, this opens up interesting new possibilities. If citizens are seen as, and act like, active producers of digital content, as is the case in Web 2.0, then it can be interesting to think of new ways for participation of citizens in for example policy development, policy implementation, and control processes. The number and diversity of virtual communities that result from Web 2.0 applications also can strengthen the ability of citizens to stand up for themselves. They no longer have to turn to the government to solve some of their problems, but, due to the virtual communities, they are more able than before to solve them with the help of other citizens and organizations. This is made possible because Web 2.0 enables citizens to connect to other citizens and to share ideas, digital content and experiences, all in a very easy and convenient way.

Governments and officials can use Web 2.0 applications from their side to involve citizens as extensions of their administrative apparatus.

"An important feature of Web 2.0 applications is that users are not just consumers of digital products, but, at the same time, are also active producers of digital content."

ICT support to Mobility of PA Apparatus

The apparatus of public administrations themselves are becoming more and more mobile, and are supported in this respect by mobile communication facilities, through which persons, data, objects and processes can be reached. Especially, as far as public administration is concerned, "mobile communication" offers many opportunities and challenges (Franz, 2005: 10). The following mobile applications may be mentioned:

Satellites

Modern governments position themselves even in space to utilize satellite technologies in public administration. Three functions of these technologies stand out: communication functions, earth observation functions and positioning functions.

About the author

Emeritus Professor I. Th. M. (Ignace) Snellen was born in Hilversum in 1933. He acquired a Ph.D. from the University of Amsterdam after finishing his Political Science and Law course. Em. prof. Snellen is specialised in the impact of ICT on public administration relationships. He analyses the relationships between state and society on the one hand and the relationship between public official and citizen on the other. He used to work as a Professor of Public Administration at the Universities of Tilburg, Nijmegen, Leiden and Rotterdam. He was part-time advisor Science Policy at the Dutch Ministry of Education from 1983-1986. Em. prof. Snellen is (co-) author of several scientific publications on the subject of ICT and public administration and together with W. van de Donk he edited a book entitled *Public Administration in an Information Age: A Handbook* in 1998. He also used to be President of the European Group of Public Administration (EGPA) and has worked for the Oxford Internet Institute undertaking a comparative study on the impact of internet applications.

Closed Circuit Television (CCTV)

The introduction of the first CCTV systems started in the early 1990s. The locations chosen by public administrations for surveillance cameras widely varied and were growing in amount (Webster). Through the introduction of CCTV systems, CCTV policies are entering different policy arenas, such as education, health care and transport. The capacity of the systems is growing continuously. Automatic image recognition, the automatic use of image databases, and the interconnection between systems are additions to this capacity. A recent addition is that different kinds of trespassers, discovered by CCTV, (e.g. polluting the sidewalk) are admonished by a loudspeaker to correct their behavior.

Such a surveillance of whole populations, e.g. through CCTV of all cars entering London, is becoming a rule rather than an exception. Not only are they used for road pricing, but especially in the sphere of anti-terrorism campaigns. The cameras used around London are an example of so-called "smart cameras". Through their sensors, software programs, and coupling with databases these cameras are able to register deviations of normal behavior, to alarm the control room, and/or to record this behavior. The connection of the camera with a database of e.g. stolen cars or criminals makes it possible to identify cars or suspected persons.

Radio Frequency Identifier (RFID)

Radio Frequency Identifiers use radio waves to identify products, animals, and persons. Tags or transponders are >

attached to or incorporated into the items to be identified. The identification takes place automatically and without contact of the reading device with RFID cards or with the other items, to which the tags are attached. The uses public administrations can and will make of RFID are manifold. One can think of:

- o passports and other identification documents.
- o automatic road pricing and other public transport payments.
- o control of food chains and supply chain management.
- o fighting shop lifting and other forms of theft.
- o profiling different criminals and terrorists.

ICT support to Mobile Officials

Other applications are: RFID applications to follow the spread of birds' disease (Thailand), identifying information on passports (USA), patient data on tags under the skin in hospitals, which can be retrieved via a website (USA). The tracking and tracing that is in principle possible with the help of RFID approaches a completeness that makes the tendencies in the direction of supervision of total populations and advanced prevention even more pressing.

“Citizens become eyes and ears of the public administration.”

Only a relatively small portion of the officials of modern public administration are involved in policy developments. More than 70% of the public officials have a role to play in policy implementation, inspections or policy overview. These officials are called “street level bureaucrats” because they do their jobs in direct contact with citizens. As the term “street level bureaucrats” suggests, many of them do their work mainly outside the office: e.g. in police districts. Other activities of street level bureaucrats have to do with social security, labor safety inspections, health care and health care inspections, environmental inspections, etcetera. The way in which the functions of these street level bureaucrats are fulfilled is changing radically through an ever growing amount of applications of ICT. Especially the influence of the shift from e-government to m-government deserves our attention in this respect.

General Packet Radio Service (GPRS)/Universal Mobile Telecommunication Service (UMTS)

GPRS and UMTS are techniques that are used for transferring data via mobile networks. GPRS uses the same network that is used by mobile phones. GPRS/UMTS has made it possible for the street level bureaucrat to use his mobile telephone to download data from a central database located at his “home office”. He is also able to send his reports and findings as input to the central database. Direct access to a central car registration or population registration is of utmost importance. Without direct access to these registrations, the facilities to check the situation of the citizen are often completely ineffective. Special mention may also be made of the growing amount of GPRS/UMTS facilities created for tele-working in an assembly building or from home. Especially when the content of databases is being transmitted, security is still a major problem, to be worked upon.

SMS criminal hunt

The SMS criminal hunt makes it possible for the police to organize a large investigation in which citizens are involved. In cases of serious crimes mass SMSs are sent from a central point to groups of volunteers and members of the police force. In this way a large investigation can be set up, and different target groups can be informed. Citizens become eyes and ears of the public administration. In more and more cities kinds of “Citizens Nets” are created to help the police in urgent investigative actions. “Nobody notices suspicious behavior better than an inhabitant of a neighborhood” according to a Dutch newspaper.

Global Positioning System (GPS)

Many ICT applications provide not only content information but also an indication from which spot the information takes place. By the use of a combination of cellular technology and GPS an advanced form of local awareness in real time is created. Through this, use is being made of the reflexive power of Information and Communication Technology (S. Zuboff 1988).

Personal Digital Assistants (PDA)

These devices are used by mobile officials, such as police officers, who are active in neighborhoods. When they pass a coordination point that is of interest to them, the PDA will give a signal and provide information about the kind of situation that deserves their attention. It may be the address of a person free on bail, it may be a stolen car, or other situations of that kind.

The services, which are envisioned, require integration of the nervous system of public administration, through synchronization of data. E.g. the fire brigade has to be informed about relevant traffic diversions and traffic jams, as well as about permits with respect to noxious materials, logistical processes in factories, et cetera.

From Public Administration to Public Sector Control?

As far as citizens are concerned, a gradual re-definition is taking place of their role as a function within the framework of the relationship of government and society. As far as public officials (street level bureaucrats) are concerned, their activities are more and more strictly monitored and directly or indirectly controlled by “system level bureaucracies” (Bovens & Zouridis 2002) or “infocrats” (Zuurmond 1998). Protocols play an important role in this context.

Although it is often emphasized that the digital devices will lead to “empowerment” of citizens as well as public officials, we don't think this can be taken as a self-evident point of departure. The digital devices may not only strengthen the positions of citizens and public officials by making all kinds of data available at any time and any place. They are reciprocal communication devices as well, and as such they bring citizens and public officials within reach of the inspection, and of the claims of managers and others. E.g. being “absent” (not in the office, etcetera) is no longer an excuse not to be within reach, physically or virtually.

“Being ‘absent’ (not in the office, etcetera) is no longer an excuse not to be within reach, physically or virtually.”

Growing Public Functions of Citizenship?

In a recent publication, the Dutch Rathenau Institute, an independent technology assessment organization, has published a study entitled: “From Privacy Paradise to Control State”. With respect to the intelligence and security measures which are being created in the wake of

the fight against crime and terrorism, it distinguishes the following trends:

1. Intelligence gathering is increasingly extending to people, who are not suspects, but who are part of the suspect's environment.
2. The research is increasingly adopting an exploratory character, in which potentially suspect groups are being monitored on the basis of risk profiles.
3. Legal restrictions on the use of certain detection methods are being eased or lifted.
4. Intelligence services are acquiring more and more opportunities, both legal and technical, to carry out (independent) investigations.
5. Intelligence services increasingly have access to information from other government and semi-privatized services that has been collected for purposes other than intelligence.
6. Intelligence services are increasingly forcing other parties to cooperate in investigations (Vedder e.a.).

“Intelligence gathering is increasingly extending to people, who are not suspects, but who are part of the suspect's environment.”

These trends, observed by the Rathenau Institute, are not only important as such, but they are a matter of concern for many people. They represent the kind of changes that is implicated in the transition from e-government to m-government. They also bring forward the question whether, and to what extent, the relationship between state and society, or between public administration and citizen, is changing more fundamentally.

Re-defining the Weberian State-Society Relationship?

According to the generally accepted definition of the state, developed by the German sociologist, Max Weber, a state is “a geographically delimited segment of human society united by common obedience to a single sovereign”. In this definition three essential elements of a state are distinguished:

1. the territorial basis of the state;
2. the population living within the confines of this territory;
3. the paramount control and ultimate power of the state. >

Since the massive introduction of Information and Communication Technological applications in state and society, the physical, demographic and jurisdictional boundaries of the modern state have been shifting.

The *territorial* basis of public administrations is affected by the installment of tracking, tracing and monitoring applications, such as Global Positioning Systems (GPS), put in orbit, through which all kinds of activities and developments on earth can be supervised.

The *demographic* basis of the state administration - at least in the Western world - is affected by a massive influx and outflow of, on one hand, asylum seekers and economically motivated immigrants and cross border workers, and on the other hand sun seeking pensioners.

The *jurisdictional* basis of the state – its paramount control and ultimate power basis – is affected by the globalizing developments in the world. Some of the side-effects of globalization are a growing-border crossing international criminality and terrorism, tax-evasion, traffic in women, etcetera. The jurisdictional limitations that nation states encounter when they fight the negative effects of a globalizing world are putting them under more and more pressure.

Conclusions

In 1998 the Dutch Scientific Council for Government Policy, the most important scientific advisory council of the Dutch government, published a report entitled “State without Country”. The report focused especially on how the consequences affect the state’s power to act. Modern state administrations are, in their essential dimensions, becoming “mobile state administrations” themselves. Their territorial basis has been extended into virtual directions, their demographic basis has become extended and more diversified, and their

jurisdictional basis has only partly been strengthened by the still growing transparency in the relationships between state and society.

A more systematic study of the interrelationships between changes from e-government to m-government within countries, with changes in the role relationships of public officials and citizens, and with changes in state society relations, deserves our attention.

“Modern state administrations are, in their essential dimensions, becoming ‘mobile state administrations’ themselves.”

At the start of this paper the question raised was: does the deployment of mobile ICTs lead to fundamental changes? In the end of the paper the question was raised whether a re-conceptualization of the Weberian state–society relationship has to be considered.

The answers we found on these questions relate in the first place to the policy implementation aspects of public administration. The fundamental shifts we notice in these aspects is a growing functionalization of the role of citizens in the state society relationship, on one hand, and a growing infocratization (Zuurmond 1998) of the position of the street level bureaucrat on the other. Although these observations are based on quite recent developments, they point in a direction that has to be taken seriously.

The Weberian state society relationship is changing fundamentally as well. Governments are on the move outside their age honored geographical, demographic and jurisdictional boundaries. They are becoming more and more footloose. Those physical boundaries of the state are more and more replaced by virtual boundaries. This cannot remain without consequences for the quintessential dimensions of the state. ■

References

- Franz, A. (2005), *Mobile Kommunikation: Anwendungsbereiche und Implikationen für die Öffentliche Verwaltung*, Speyer.
- Kaneko, Y. (2005), *The Use of Space Technologies for More Effective and Efficient Public Administration*, in: Petroni, G. and F. Cloete, *New Technologies in Public Administration*, IOS Press, Amsterdam, pp. 90-104.
- Vedder et al. (2007) *Van privacyparadijs tot controlestaat*, Rathenau Institute, Den Haag.
- Webster C.W.R. (1996) *Closed Circuit Television and Governance: The Eve of a Surveillance Age*. In: *Information Infrastructure and Policy*, vol.5, nr. 4 pp 253-63
- WRR (Scientific Council for Government Policy) (1998). *Staat zonder Land (State without Country)*
- Zuurmond A. (1994) *De Infocratie. Een theoretische en empirische herorientatie op Webers ideaaltipe. (The Infocracy. A theoretical and empirical re-orientation on Weber's ideal-type.)* Rotterdam Phaedrus

Cyberwar en de risico's van de digitale overheid

door Tom Degen

Binnen het openbaar bestuur neemt ICT een steeds grotere rol in en zij draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van de informatiesamenleving. Nieuwe ICT-ontwikkelingen hebben telkens gevolgen voor de wijze waarop de overheid in de samenleving kan opereren. Hierdoor kan ICT ingrijpende veranderingen veroorzaken in de relatie tussen de overheid en burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dit gebeurt doordat ICT nu al in alle primaire processen van de overheid betrokken raakt, zoals bij beleidsvorming, handhaving, toezicht en ook steeds meer in de democratische functie (Lips et. al, 2005). De overheid gebruikt ICT verder om data van burgers, bedrijven en haar eigen handelen op te slaan. Hiermee tracht zij efficiënter en effectiever te werken. Het openbaar bestuur verwordt zo tot een digitaal bestuur. De meeste aandacht gaat uit naar de mogelijkheden die ICT voor de overheid met zich meebrengt. De vraag wat de risico's zijn van deze digitalisering blijft vaak achterwege. In dit artikel zal ik ingaan op deze vraag. Eerst zal ik de achtergrond schetsen, vervolgens de risico's benoemen en tot slot de oplossingen en uitdagingen voor overheden formuleren.

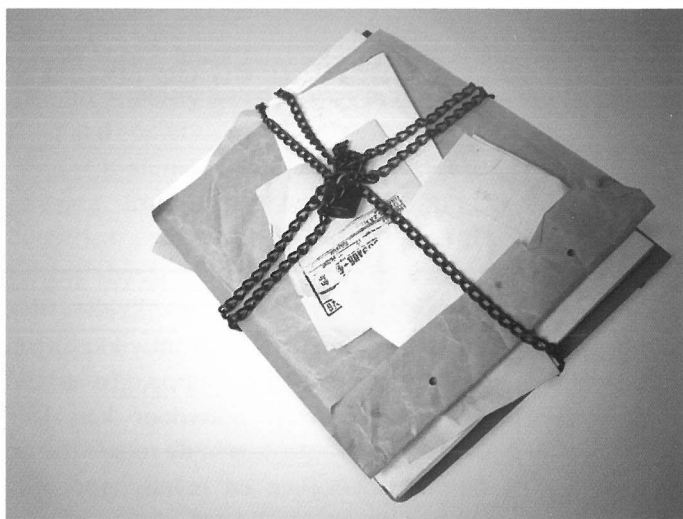
De vervlechting van ICT als onderdeel van de verandering naar een informatiesamenleving heeft ervoor gezorgd dat de overheid en de samenleving steeds afhankelijker zijn geworden van informatiesystemen, datasystemen en digitale netwerken. De risico's van gepubliceerde informatie op internet zijn duidelijk te zien in de Cablegate affaire, waarbij vertrouwelijke documenten van de Amerikaanse diplomatieke dienst in de handen zijn gekomen van WikiLeaks. Niet de inhoudelijke onthullingen in deze documenten, maar het feit dat deze informatie ter beschikking staat van een onbereikbaar extern netwerk is het meest interessante aspect aan deze kwestie. Het laat de onmacht zien van de staat om dergelijke informatieverspreiding tegen te gaan wanneer internetgebruikers op collectieve en individuele basis de informatie verspreiden en beschermen. Acties van verschillende overheden om verspreiding tegen te gaan, leidden tot cyberaanvallen op de websites van Mastercard, Paypal, en ook het Openbaar Ministerie in Nederland. Globalisering en de netwerksamenleving hebben er toe geleid dat er serieuze zorgen zijn over de mogelijkheden van overheden om data, informatie en processen te beveiligen. De Cablegate affaire lijkt deze zorgen opnieuw onder de aandacht te brengen. De aandacht voor en bezorgdheid over cyberveiligheid onder burgers en media is een ontwikkeling die al langer

speelt (Cornish et al., 2010). Overheden en internationale organisaties focussen zich steeds meer op deze nieuwe dreiging. Zo hebben het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten aangekondigd fors te investeren in cyberbeveiliging en heeft de NAVO een Cyber Security Centre of Excellence in Tallinn opgezet. De keuze om dit centrum in Estland te vestigen, heeft deels een symbolisch karakter. In 2008 werden overheidssites en netwerken van Estland vanuit Rusland geïnfiltrerd en platgelegd. Dit wordt gezien als één van de eerste cyber-aanvallen in een nieuwe dimensie van cyber-oorlog (Buckland et al., 2010). In juni 2010 werd de Stuxnet-worm via USB-sticks verspreid naar computers wereldwijd. Dit virus was dermate complex dat er wordt gesuggereerd dat het alleen door overheid gesteund werk kan betreffen. Het was ontworpen om een specifiek industrieel controlesysteem te infecteren en daarmee een bepaalde installatie te onderbreken. Gezien het feit dat de uitbraak geconcentreerd was in Iran, lijkt het erop dat de nucleaire faciliteiten het doelwit waren. De Verenigde Staten en Israël zijn potentiële daders. “This, it seems, is what cyber war looks like. Get used to it.” was het commentaar van The Economist (2010). Bij dergelijke cyberaanvallen is de dader vaak onbekend, gezien deze virtueel en vaak anoniem handelt. Het is daardoor lastig om te onderscheiden welke acties daadwerkelijk een aanvallend karakter hebben en welke voornamelijk criminele activiteiten ontplooiën. De nieuwe dreigingen die het digitale netwerk meebrengen zijn: cyberaanvallen gesteund door of uitgevoerd vanuit een staat, extremisme (vaak cyberterrorisme genoemd), georganiseerde criminaliteit en individuele criminaliteit (Cornish et.. al., 2010).

Deze dreigingen zorgen ervoor dat verschillende overheden fors investeren in cyberdefensie. Zo investeert de Amerikaanse overheid de komende vijf jaar al 50 miljard dollar in haar cyberdefensie. Op dit moment wordt het globale netwerk van het Amerikaanse ministerie van Defensie wereldwijd miljoenen keren per dag aangevallen en in de toekomst zal dit naar verwachting alleen maar toenemen. Dit alles terwijl de rol van cybertechnologie binnen het defensieapparaat al aanzienlijk is. Cybertechnologie is gedurende conflictsituaties van essentieel belang omdat wapensystemen, satellieten en communicatienetwerken allen afhankelijk zijn van deze technologie. Doordat het aantal gebruikers ieder jaar met tientallen miljoenen toeneemt, zal het globale netwerk steeds >

verder uitdijen. "Het internet is groter dan ieder land of iedere groep van landen en ontwikkelt zich in een tempo buiten het bereik van zelfs het grootste technologiebedrijf" (Cornish et. al., 2010: 18). Doordat het internet voor steeds meer doeleinden wordt gebruikt en de complexiteit van de technologie alleen maar zal toenemen, is de kans op conflicten groot. Hoe kan de overheid haar netwerken, data en infrastructuur beschermen?

Het eerste probleem dat komt kijken bij cyberdefensie is het feit dat de cyberwereld sterk geïnternationaliseerd en wereldwijd onderling verbonden is waardoor de overheid en private stakeholders op elkaar aangewezen zijn (Cornish et. al., 2010). Het debat over cyberdefensie wordt voornamelijk gevoerd door technologen, de discussies zijn daardoor vaak technologisch van aard. Politici en beleidsmakers durven zich niet in dit debat te mengen terwijl juist zij de politieke grenzen moet trekken die bepalen tot waar defensie reikt en wanneer een aanval gerechtvaardigd is. Hoe moeten overheden dan met deze nieuwe dreiging omgaan? Leidende naties, zoals de Amerikaanse en Chinese overheden investeren fors in nieuwe technologieën en betere cyberdefensie (Cornish et. al., 2010). De Nederlandse overheid heeft hier, mede vanwege druk vanuit de Tweede Kamer, ook meer aandacht voor gekregen. Toch lijkt de Nederlandse overheid voornamelijk te participeren binnen een breder NAVO-verband. Als de Nederlandse overheid wordt aangevallen door een cyberaanval, die is gericht op het platleggen van infrastructuur of het verzamelen van data, is verdediging lastig. Het internet is namelijk toegankelijk voor iedereen en kent een hoge mate van anonimiteit. Dit maakt de attributie van professionele cyberaanvallen ingewikkeld en de toenemende complexiteit van het digitale netwerk zorgt er voor dat dit nog verder bemoeilijkt wordt. Het is lastig om te onderscheiden welke van de eerder genoemde typen bedreigingen verantwoordelijk is voor een aanval omdat zij dezelfde technieken gebruiken. Een andere complicatie komt voort uit de toenemende commercialisering van de kritieke (of nationale) infrastructuur, bestaande uit onder andere computernetwerken, dataopslag, telefoonnetwerken en satellieten (Cornish et. al., 2010). Toen het internet een steeds grotere rol kreeg in deze infrastructuur kwamen overheden er bij het beveiligen ervan achter dat veel van deze kritieke infrastructuur in private handen is. Overheden proberen nu samen te werken met grote private bedrijven om hun nationale belangen te verdedigen maar private bedrijven staan hier terughoudend tegenover. Daarnaast stopt het internet niet bij de landgrens waardoor systemen

afhankelijk zijn van elkaar en geen enkele overheid de mogelijkheid heeft om de systemen goed te controleren (Cornish et. al., 2010).

Zo bezien zijn cyber-aanvallen een nieuwe militaire dreiging maar is de term 'cyber-warfare' misleidend. Er is veel discussie of de term 'oorlog' past binnen deze nieuwe context (Cornish et. al., 2010). Het is namelijk onduidelijk wanneer een cyberaanval een oorlogsdaad is, wie er verantwoordelijk voor is en wanneer een reactie geboden is. Had de aanval vanuit Rusland op het netwerk van Estland als een oorlogsdaad beschouwd moeten worden? Als het zo beoordeeld zou worden zou het een bewuste aanval zijn en direct het hart van de NAVO raken: artikel 5 roept immers op tot collectieve defensie. Men is daardoor terughoudend om te spreken over cyber-oorlog terwijl de voorbeelden van Estland en Iran laten zien dat dit wel degelijk een nieuwe vorm van oorlog kan zijn. Cornish et al. (2010) stellen in hun conclusie dat de defensie van de cyberwereld een nieuwe dimensie zal worden naast de vier dimensies die defensie al kent: land, water, lucht en ruimte.

Het digitale bestuur is de toekomst, maar geen toekomst zonder gevaren. Het zal voor iedere overheid uitdagingen met zich meebrengen om haar data, netwerken en eigen systemen te beveiligen. De Wikileaks-affaire heeft laten zien dat het internet buiten het bereik ligt van overheden en dat de informatiesamenleving zich verder ontwikkelt met alle nieuwe kansen en risico's van dien. Cyberdefensie moet een bijdrage leveren aan de veiligheid van het openbaar bestuur en haar functioneren maar zal ook een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van nieuwe vormen van oorlog. Het is aan overheden om de juiste beveiliging te creëren en te bepalen welke risico's reëel zijn en derhalve antwoord behoeven. ■

Referenties:

- Buckland, B.S., F. Schreier en T.H. Winkler (2010), Democratic Governance and Challenges of Cyber Security, the Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, Genève
- Cornish, P., D. Livingstone, D. Clemente, C. Yorke (2010), On Cyber Warfare, Royal Institute for International Affairs, London
- Lips, M., V. Bekkers en A. Zuurmond (2005), ICT en openbaar bestuur, Utrecht: Uitgeverij Lemma
- The meaning of Stuxnet', The Economist, 2 oktober 2010.
- UK Home Office, Cyber Crime Strategy (London: The Stationery Company, Cm 7842, Maart 2008).

De twitterende wethouder

Dhr. Willem van Duijn
Wethouder Gemeente Katwijk

Het gebruik van de sociale media door een bestuurder.

Communicatie naar de burger is een onderwerp dat de gemoederen van politici al eeuwen bezighoudt. Hoe vertel ik aan de burgers wat ik doe en waar ik voor sta? Daar zijn veel manieren voor. De gemeente heeft een website en in de lokale krant wordt van alles geplaatst. Ook aan de regionale pers kun je een persbericht opsturen en tevens heeft iedere partij een eigen website en folders.

Als je nog meer kwijt wilt, dan open je tegenwoordig een blog of een twitter-account. Het maakt een wethouder zichtbaarder voor een bepaalde doelgroep en meer persoonlijk.

Maar als je niet handig genoeg bent of niet het juiste gevoel hebt voor de nieuwe media moet je dat misschien maar beter niet doen. Want wie zit te wachten op een bloggende wethouder die eens in de maand een berichtje schrijft? Of een twitterende wethouder die de wereld laat weten dat hij die ochtend naar het zwembad is geweest?

Het is niet waarschijnlijk dat daar mensen op zitten te wachten. Communiceren kan je op veel manieren, maar je moet wel iets te melden hebben. Bovendien schuilen er een aantal gevaren in het gebruik van bijvoorbeeld Twitter. Het gebruik van het medium heeft iets impulsiefs. Dat impliceert het gevaar dat je iets ondoordachts twittert met onbedoelde consequenties.

Ten tweede is het aantal woorden in een tweet beperkt. Dit heeft gevolgen voor de nuancering die (niet) in een tweet kan worden aangebracht. Een tweet kun je ook moeilijk vooraf kortsluiten met medebestuurders, die daardoor kunnen worden verrast, zowel aangenaam als onaangenaam. Daarnaast worden nieuwe media nog vooral door jonge mensen gebruikt. Dat vraagt een goed inlevingsvermogen in het taalgebruik van deze groep om geen averechts effect op te roepen. Tot slot is besturen voortdurend zaken tegen elkaar afwegen. Dat vraagt om tijd en bedachtzaamheid.

Het is de vraag hoe bovenstaande vereisten zich verhouden tot de nieuwe media. Het antwoord op deze vraag zal moeten blijken met de tijd. Maar het is zeker aan te raden om bedachtzaam om te gaan met het gebruik van nieuwe media.

De moraal van dit verhaal: *Weet wat je Tweet*

Interview wethouder Pieter van Woensel

Dhr. Pieter van Woensel (VVD) is wethouder Ruimtelijke ordening, Binnenstad en Publiekszaken van de gemeente Leiden. Wij vragen hem naar zijn mening over het gebruik van digitale sociale media zoals Hyves en Twitter door het openbaar bestuur en het aanbieden van internetdiensten door de gemeente.

door Sebastiaan Verhey

Door het digitaliseren van gemeentediensten kan de burger tegenwoordig vanachter zijn of haar computer een aanvraag indienen. Hierdoor neemt het daadwerkelijke contact met de gemeente in zekere mate af waardoor een kloof kan ontstaan. In hoeverre denkt u dat het gebruik van internetdiensten van de gemeente een bedreiging vormen voor het vertrouwen van de burger in de relatie met de gemeente?

Leiden streeft ernaar om zoveel mogelijk diensten ook via het internet aan te bieden, omdat veel mensen het plezierig vinden om bijvoorbeeld bouwvergunningen online te volgen, aanvragen in te dienen via internet of afspraken te maken via een digitale agenda. Het doel is niet om in te zetten op minder contact met de burger, want zo zijn de openingstijden van de balie onlangs verruimd en is de gemeente ook telefonisch beter bereikbaar. De burger vindt het juist prettig

Fotografie: Taco van der Eb

om iemand van de gemeente te kunnen bereiken. Het doel is daarom om internetdiensten onderdeel uit te laten maken van onze complete publieke dienstenverlening. Het digitaliseren van een papierenstroom leidt namelijk tot meer transparantie en een snellere en gemakkelijkere afhandeling.

U ziet hier dus geen gevaar in?

Inderdaad, ik zie hier geen gevaar in, sterker nog, ik verwacht dat de burger hierdoor juist meer vertrouwen in de overheid zal krijgen. Het vertrouwen van de burger zal pas afnemen wanneer wij het ambtenaren- of wethouderspreekuur afschaffen.

Er schuilt echter wel een gevaar in de digitalisering van overheidsdiensten. Zo zijn ouderen een lastig te bereiken groep, omdat zij niet over internet beschikken of hier onvoldoende vaardig mee zijn. Herkent u dat?

Dat is een discussie uit de 20ste eeuw; iedereen heeft internet en zij die dat niet zelf hebben kunnen er wel toegang toe krijgen. Doorgaans lazen baby's en hoogbejaarden de stadskrant ook al niet, meldden zij zich ook niet zelfstandig bij de balie en reageerden zij evenmin op bewonersbrieven. Niettemin blijft de gemeente hen ook via de andere 'oude' kanalen diensten aanbieden.

E-governance richt zich ook op burgerparticipatie voor het creëren van een beter bestuur, onder andere door het gebruik van digitale sociale media zoals Twitter en LinkedIn. Maakt u daar gebruik van?

Sinds de Tweede Kamer campagne Twitter ik, daarvoor had ik al LinkedIn, Facebook, Hyves en een Blog.

En voegt dit iets toe? Vindt u dat door het gebruik van sociale media door het openbaar bestuur de burgerparticipatie toeneemt?

Als communicatiemiddel vind ik Twitter heel geschikt, dus voor participatie in enge zin. Voor participatie in de breedte wordt het lastig, met de name betreffende de interactie tussen burger en ambtenaar. Een debat dat plaatsvindt over Hyves of LinkedIn is nauwelijks nog een effectief debat te noemen wanneer er onbeperkt aan kan worden deelgenomen. De gemeente Leiden doet hier op dit moment nog niet zo veel mee. Het bereikbaar zijn voor de burger zie ik wel als een pluspunt van het gebruik van sociale media.

“Een debat dat plaatsvindt over Hyves of LinkedIn is nauwelijks nog een effectief debat te noemen wanneer er onbeperkt aan kan worden deelgenomen.”

Waarom gebruikt u sociale media?

Ik houd zelf een blog bij, als een soort persoonlijk dagboek. Ik vind het belangrijk om bij te houden wat ik allemaal uitvoer op een dag. LinkedIn gebruik ik als een digitaal adresboek en voor het volgen van enkele discussies die ik belangrijk acht. Facebook gebruik ik voor privédoeleinden, namelijk het onderhouden van mijn contacten. Ik heb een Twitter-account om bereikbaar te zijn voor de burger. Overigens participeer ik zelden in discussies op bijvoorbeeld LinkedIn, omdat ik dit niet verstandig acht. Ik vind dat je dit als bestuurder eigenlijk nooit moet doen, omdat je dan niet schrijft vanuit je eigen persoon, maar namens het stadsbestuur. Het wordt dan ook als zodanig gelezen, wat kan leiden tot een politiek item of een geschil met de gemeenteraad. Kortom, participatie van bestuurders in digitale fora is vaak een recept voor ellende.

Toch zijn diverse gemeenteraadsleden en Tweede Kamerleden actief met sociale media. Hoe komt dat?

Dat zit hem in het verschil tussen een bestuurder en een volksvertegenwoordiger. Het verschil is dat een

Portret

Dhr. Pieter van Woensel werd in 1970 geboren in Breda. Hij studeerde overheidsmanagement aan de Thorbecke Academie en vervolgens juridische bestuurswetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Van 1996 tot 1998 heeft hij zitting in de Groningse gemeenteraad als lid van de partij 'Student en Stad', waarvan hij destijds betrokken was bij de oprichting. In 1998 gaat dhr. Woensel werken bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in Den Haag, waar hij tevens actief is bij de lokale VVD, en voor deze partij een zetel verkrijgt in de gemeenteraad. Hij wordt fractievoorzitter en is uiteindelijk van 2004 tot 2007 wethouder. Sinds december 2007 is hij wethouder voor de VVD bij de Gemeente Leiden.

volksvertegenwoordiger meer vrijheid heeft. Hij kan dus makkelijker dingen roepen. Aan wat een bestuurder zegt wordt hij ook gehouden, daarom ligt dit politiek gevoeliger.

Bent u nu juist positief of juist negatief te spreken over het gebruik van digitale sociale media?

Het niveau van het merendeel van de tweets vind ik bedenkelijk. Tijdens de formatie vond ik Twitter als informatiebron wel geschikt, op voorwaarde dat je de juiste personen volgt. Maar daar heb ik de tijd niet voor en het voegt inhoudelijk verder weinig aan mijn werkzaamheden toe. Digitale sociale media kunnen wel nuttig zijn voor het bereiken van een groot deel van de bevolking, bijvoorbeeld voor het plaatsen en melden van persberichten. Dit doen wij dan ook in Leiden.

Verder zie ik het als een nadeel dat iedereen, dus ook de pers, kan volgen wat je plaatst en dit kan doorgronden. Hierdoor moet je ontzettend voorzichtig zijn met wat je plaatst. Daarvoor zit ik weliswaar in de politiek, maar het is en blijft een gevaarlijk spanningsveld. Wat je privé plaatst wordt publiek! Tijdens de campagne kan dit wel weer erg nuttig zijn, want je kunt een verhaal killen of juist creëren. Kortom, met 140 tekens kun je dus al een verhaal maken!

Tot slot: denkt u dat een hacker of het aanmaken van een nep-account afbreuk zal doen aan uw geloofwaardigheid of die van het stadsbestuur?

Hackers kun je pareren door het instellen van een sterk wachtwoord en een virusscanner. Wat betreft een nep-account vertrouw ik op het zelfcorrigerende mechanisme van onze samenleving; meestal is binnen drie dagen wel bekend dat iemand een fake-account heeft aangemaakt. ■

De wonderse wereld van uSis

Amber Brantsen
Bachelorstudent Bestuurskunde

Mij werd gevraagd mijn mening te geven over uSis... Heb je even?

Juist omdat ik vrij chaotisch kan zijn, hou ik van overzicht. Onder het mom 'Less is more' was ik dan ook groot fan van U-Twist. Dat was gewoon typen, zoeken en vinden. Dat kun je met uSis helaas wel vergeten. Laten we eens inloggen. Het scherm dat ik voor me krijg is voor 90% leeg. Ik klik hoopvol op de knop 'Hoofdmenu', maar als er niets gebeurt blijkt dat ik daar me daar al bevond. Op zich stemt het me dan hoopvol dat uSis een zoekbalk heeft. Met andere woorden, je typt iets in, waarna de gevraagde informatie als magie op je scherm verschijnt. Let's try it. Ik typ 'minor' in. En zowaar, ik krijg direct antwoord:

U hebt geen toegangsrechten tot deze pagina. https://usis.leidenuniv.nl/psc/S040PRD/EMPLOYEE/HRMS/c/PORTAL_ADMIN.PORTAL_SEARCH.GBL?SEARCH_TEXT=minor

Maar zo makkelijk zijn we niet af te schepen. Laten we eens kijken naar de Selfservice-knop (ja, ik ben weer terug op het 'Hoofdscherm'), ook al is deze wel wat gevaarlijk voor je zelfvertrouwen. Ik begin uSis er zo langzamerhand van te verdenken dat het niet wil dat ik hierin mijn weg vind. Bang gemaakt door de overload aan mogelijkheden van de Selfservice (jullie uSis-programmeurs zijn vast veel slimmer dan ik), ga ik dan maar naar Curriculumbeheer. Puur uit nieuwsgierigheid, want ik zou niet weten wat ik moet beheren. uSis weet het kennelijk ook niet, want jazeker, nogmaals verschijnt een lege pagina. Ik klik verder in het menu naar Studiegids, en wederom domineert het wit op het scherm. Positief als we zijn gaan we door naar de laatste knop (wéér terug op het 'Hoofdscherm'). Heel ironisch kent uSis de link 'Quick to'. Dat is een goede knop om ergens 'quick to' heen te gaan. Alleen blijft het een raadsel waar je dan zo 'quick' uitkomt. Snel is het in ieder geval ook niet, want na iedere klik doemt er uit het niets een nieuwe, nog onbegrijpelijker pagina op.

Gelukkig heeft uSis ook een helpdesk. Geopend van 11:00-13:00 uur. Alleen jammer dat de uSis-medewerkers dan juist tussen 11:00 en 13:00 uur besluiten pauze te gaan houden. Toen ik vandaag langs de balie liep, spotte ik een schattig, handgeschreven bordje met de tekst 'Ik ben zo terug'. Het kan aan mij liggen, maar wanneer je maar twee uur per dag open bent, dan denk ik dat de arbodienst het oké vind als je daar geen pauze in stopt.'

Ondanks alles denk ik dat ze heel erg hun best hebben gedaan, onze vrienden van uSis. Ik weet in ieder geval dat ze dat zelf denken. Deze zomer is er namelijk een officiële 'uSis viering' geweest. Uiteraard een viering zonder studenten, want die wisten toen nog niet wat ze te wachten stond. Hoe het ook zij, er zal nog heel wat moeten gebeuren voordat ik mijn hoofd laat zien op een dergelijk feest.

Mocht iemand enige logica ontdekken in de uSis menu's, dan graag melden bij mij.

Stage ervaring bij Alares

Marjolein Thon en Lisanne Korteling, beiden uit het B.I.L.-bestuur 2009-2010, lopen momenteel een half jaar stage bij adviesbureau Alares op twee verschillende afdelingen. Op hun stage krijgen zij te maken met sociale innovatie en nieuwe media. In dit artikel vertellen zij meer over hun werkzaamheden.

Sinds 1 oktober 2010 lopen wij, Lisanne Korteling en Marjolein Thon, stage bij Alares, een adviesbureau in Den Haag dat opereert op het snijvlak van innovatie en organisatie. Alares adviseert en ondersteunt organisaties uit de sectoren overheid, bedrijven, zorg en onderwijs bij het ontwikkelen van nieuwe organisatiestructuren om een andere manier van werken te kunnen realiseren. De werkplek van een adviseur bij Alares past zoals zij zeggen in een koffer. Zo gaan ook wij regelmatig met onze laptop op pad naar afspraken. Dit neemt niet weg dat men ook regelmatig op kantoor te vinden is. Het kantoor bestaat uit flexplekken en de keus is aan jou hoe je je werkdag invult. Thuis werken, op een bankje in het park, in een café of gewoon op kantoor, het is allemaal mogelijk door het gebruik van verschillende technologische toepassingen en innovaties.

Digitalisering is een "buzzwoord" dat veelal te pas en te onpas wordt gebruikt. Dat neemt niet weg dat digitalisering het werken makkelijker, sneller en interessanter maakt doordat het een meerwaarde creëert voor de toekomst. De omgeving waarin wij leven en werken is continu in beweging en aan verandering onderhevig. De adviseurs van Alares worden dan ook gestimuleerd om congressen, seminars, lezingen en trainingen bij te wonen om zich te blijven ontwikkelen en hun netwerk uit te breiden. Aangezien de omgeving zich in een hoog tempo ontwikkelt volgen technologische en sociale innovaties elkaar in rap tempo op.

Alares maakt veel gebruik van verschillende sociale media tools zoals Skype, Twitter en LinkedIn. Als je bij Alares begint ga je meteen aan de slag met deze tools. Zo wordt Twitter gebruikt om actief mensen te volgen met gedeelde interesses en om nieuwe contacten te leggen. Zo volgt Marjolein verschillende onderwerpen die betrekking hebben op sociale innovatie en richt Lisanne zich specifiek op de sector jeugdzorg. Daarnaast wordt LinkedIn actief gebruikt om in verbinding te komen met professionals uit verschillende sectoren. Intern maakt Alares gebruik van een platform waar via verschillende blogs kennis wordt gedeeld. Daarnaast wordt er voor de interne communicatie gebruik gemaakt van Skype, de mail wordt dan ook bijna alleen gebruikt wanneer dit echt nodig is. Naast deze innovatieve manieren van werken is er genoeg ruimte om face to face met mensen te discussiëren. Het geven van workshops en trainingen en het houden van kennismakingsgesprekken bieden de mogelijkheid om kennis te delen en het bewustzijn van sociale en technologische innovaties te vergroten.

Marjolein verdiept zich in het onderwerp sociale innovatie voor de sector bedrijven. Sociale innovatie is het veranderen van het organisatieproces en de arbeidsrelaties waardoor zowel de arbeidsproductiviteit als de arbeidsvreugde moet verbeteren. Hierbij is het van groot belang dat medewerkers hun talenten kunnen ontplooiën en hun kennis kunnen uitbreiden om deze in te zetten binnen de organisatie. Belangrijk voor sociale innovatie is bijvoorbeeld het vertrouwen in medewerkers, het geven van vrijheid en de

samenwerking tussen verschillende afdelingen om meer plezier in het werk te krijgen. Meer plezier leidt tot gemotiveerde en bevoegen medewerkers die zich graag inzetten voor de organisatie waarvoor zij werken. Marjolein bezoekt in het kader van sociale innovatie veel seminars, congressen en bijeenkomsten. Daarnaast zet zij samen met een aantal andere adviseurs van Alares een acquisitiestrategie voor sociale innovatie in het bedrijfsleven op. Naast de verdieping in het onderwerp sociale innovatie helpt Marjolein met allerlei andere taken in bijvoorbeeld de sector zorg en ondersteunt zij bij het schrijven van offertes.

Lisanne houdt zich voornamelijk bezig met Jeugdzorg 2.0. Jeugdzorg 2.0 is een beweging die is opgestart door Laurens Waling, een collega bij Alares. Het idee hierachter is dat jeugdzorg simpelweg beter kan en moet. Dit kan op allerlei manieren. Het uitgangspunt is om zeer laagdrempelig het primaire proces (de dienstverlening naar kind, ouder en/of gezin) te optimaliseren middels het verbinden van netwerken en het optimaliseren van bedrijfsprocessen via sociale media.

Via LinkedIn was er veel animo voor dit onderwerp waarna een landelijk congres is georganiseerd. Nu word er verder gegaan met regionale events. Bij deze regionale events wordt Lisanne ingezet. Zij zoekt contact met enthousiastelingen in de regio's en organiseert bijeenkomsten om te brainstormen over eventuele events. Het is haar taak om de beweging Jeugdzorg 2.0 verder te verspreiden, het enthousiasme hiervoor aan te wakkeren en ervoor zorgen dat regionale events van de grond komen. Naast Jeugdzorg 2.0 probeert Lisanne zoveel mogelijk mee te krijgen van de organisatie. Zo heeft zij een oriëntatiemiddag voor studenten in hun eindfase mede georganiseerd en gaat ze mee naar congressen en afspraken. Daarnaast heeft ze al enkele malen mogen meeschrijven aan rapporten en offertes.

Wij, Marjolein en Lisanne, raden het alle studenten aan om tijdens hun studie een periode stage te lopen. De bestuurlijke kennis die je uit de boeken hebt opgedaan kan je dan eindelijk in de praktijk toepassen. Daarnaast kan een stage je ogen openen en nieuwe inzichten geven. Zo is er voor ons een wereld opengestaan met betrekking tot slimmer werken, anders organiseren en innovatieve communicatiesystemen. ■

Interview met dhr. IJsbrand Hoetjes

Dit collegejaar maakt het vak Economie 2 voor het eerst onderdeel uit van het curriculum. Dit tweedejaarsvak, dat in de plaats is gekomen van het vak Vergelijkende bestuurskunde, gaat dieper in op de in voorafgaande vakken behandelde economische concepten en vraagstukken. Bij een nieuw vak hoort uiteraard een nieuwe docent. "Hartstikke leuk, maar waarom ik?" was de eerste reactie van dhr. IJsbrand Hoetjes toen wij hem benaderden voor een interview. En precies om die reden - om hem, als nog tamelijk onbekende docent op de faculteit, voor te stellen - hebben wij hem hiervoor gevraagd.

door Laurie Grasmeijer

Wat heeft u gestudeerd en waarom heeft u voor die studie gekozen?

Ik heb uiteindelijk International Economic Studies en Algemene Economie in Maastricht gestudeerd. Net als vele studenten wist ik niet goed wat ik wilde studeren. Wat wel vast stond was dat het ieder geval geen rechten zou worden. Economie zou goed zijn voor mijn carrière, daar ik van plan was om iets met bedrijfseconomie te gaan doen. Daarnaast raadden mijn ouders het zeer af om Bestuurskunde te gaan doen, aangezien mijn vader al in het vak zat. Dit is echter toch anders gelopen, ik ben nu immers al zo'n zes jaar werkzaam bij de opleiding Bestuurskunde. Ik heb destijds voor Maastricht gekozen vanwege het onderwijssysteem. Zij boden probleemgestuurd onderwijs aan, waarbij 80% van het onderwijs bestond uit werkgroepen. Hier moet je veel vragen leren stellen waardoor je heel snel analytisch vaardig wordt.

"Mijn ouders raadden het zeer af om Bestuurskunde te gaan doen, aangezien mijn vader al in het vak zat."

Welke onderdelen van uw studie zijn u het meeste bijgebleven?

Het vak dat mij het meest heeft getroffen kreeg ik in mijn tweede jaar; internationale algemene economie. Ik wist niet goed wat ik kon verwachten van dit vak. Ik ben in 1991 begonnen met studeren en heb tijdens mijn studententijd het bedenken en het invoeren van de euro meegemaakt. Dit was het begin van de EMU en dat speelde zich allemaal in Maastricht af, waar ik toen ook woonde. Dit heeft een grote invloed gehad op mijn studie toentertijd. Het is leuk en interessant om daar als student Economie heel dichtbij te zitten. Doordat ik in Maastricht erg analytisch werd opgeleid ben ik goed gaan nadenken over mijn studie en ben ik in mijn tweede jaar overgestapt naar International Economic Studies.

Welke activiteiten heeft u naast uw studie ontplooid?

Ik heb naast mijn studie altijd gewerkt, ik heb diverse bijbaantjes gehad. Daarnaast was ik actief bij de studentenvakbond. Wij hebben er toen voor gezorgd dat er een tweede studentenpartij in de faculteitsraad plaats nam. Wij wonnen bij de eerste verkiezingen 1 zetel. Helaas was ik nummer 2 op de lijst, waardoor ik zelf niet in de raad kwam. Ook ben ik in mijn tweede jaar lid geworden van studentenvereniging KoKo, de grootste vereniging van Maastricht. Hier heb ik een jaar bestuur gedaan, wat ook erg leuk en leerzaam was.

Wat is uw beste herinnering uit uw studententijd?

Er zijn massa's van herinneringen uit mijn studententijd. Wat ik bij mijn studentenvereniging heb meegemaakt zijn allemaal goede herinneringen. Ik denk dat ik aan mijn tweede studiejaar de beste herinneringen heb. In dit jaar viel alles samen: ik werd lid van de vereniging, stapte over van studie en besefte tegelijkertijd dat ik een goede keuze had gemaakt. Ten slotte is mijn bestuursjaar ontzettend leuk geweest. De beste plekken in die tijd waren toch wel de terrasjes. Maastricht staat er vol mee, het is ook de essentie van Maastricht voor een student.

"De beste plekken in die tijd waren toch wel de terrasjes. (...) Het is de essentie van Maastricht voor een student."

Bent u na uw studie meteen het onderwijs in gegaan?

Netniet helemaal, ik heb voor mijn gevoel de school nooit verlaten sinds mijn studie. Toch ben ik na mijn studie een half jaar gaan werken bij een waterleidingmaatschappij. Er moesten daar ICT projecten opgezet worden om subsidie te ontvangen voor de invoering van de euro. Daarnaast heb ik altijd bij een onderzoeksinstelling gewerkt. Hier zat echter na een tijdje geen groei meer in aangezien ik niet gepromoveerd werd. Ik ben toen gaan zoeken naar iets nieuws en kwam in 2004 bij de

opleiding Bestuurskunde van de Haagse Hogeschool terecht. Hier is mijn belangrijkste taak het ontwerpen van onderwijs.

Ik ben nu sinds drie jaar bezig met een internationale variant, International Public Management, hier zit ik vol in. Ik coördineer de projecten binnen deze lijn, ik zorg voor de vorm en een team van docenten binnen deze opleiding. Wat leuk is om te vermelden, zeker gezien het thema van deze Bestuurskundige Berichten, is dat ik in 2005 begonnen ben met het opstarten van een eigen 'Wiki'. Dit onderwijs op Wikipedia wordt gebruikt door studenten van onze opleiding waarop zij schrijfoverdrachten maken en ook die van anderen verbeteren. Het is een open pagina, waarop ook opdrachten van vorige jaren bekeken en verbeterd kunnen worden. Deze omgeving heb ik gemaakt en deze wordt ook steeds belangrijker. Voor zover ik weet is het in de westerse wereld de enige onderwijs 'wiki' die al zo lang bestaat. Naast het ontwerpen van onderwijs geef ik zelf ook nog les. Ik vind de combinatie van beiden ideaal. Mijn voorkeur ligt bij het ontwerpen van onderwijs, hoewel ik niet zonder onderwijs op zichzelf zou kunnen.

Hoe komt u bij Bestuurskunde in Leiden terecht?

De Nederlandse opleiding Bestuurskunde in Den Haag heeft een samenwerking met de opleiding in Leiden

in verband met schakelprogramma's voor pre-master studenten. De contacten tussen Den Haag en Leiden lagen er dus al. In Leiden hadden ze een econoom nodig. Dit herken ik wel bij Bestuurskunde, als econoom ben je altijd een van de weinige. Goed, in Leiden hadden ze dus een nieuwe economie docent nodig en het leek mij leuk om hier les te geven. Het is een nieuw vak in de bachelor en ik heb dus zelf de onderwerpen samen kunnen stellen die ik tijdens mijn colleges wil behandelen.

Wat vindt u van de studie Bestuurskunde?

De diversiteit en het multidisciplinaire aspect van Bestuurskunde vind ik zeer interessant. Het spanningsveld is echter dat studenten zich vanuit hun eigen interesse later tijdens de studie toch gaan specialiseren. Dit moet hen niet in de weg staan. Ik denk dat de diversiteit aan disciplines zeer goed is om als bagage mee te nemen. Hier heb je later veel aan, je kunt een probleem vanuit verschillende invalshoeken bekijken en de relevantie voor elk van die disciplines bepalen. Aangezien we bij Bestuurskunde bestuurders aan het afleveren zijn, is het erg belangrijk dat zij 'for the benefit of all', verschillende belangen tegen elkaar af kunnen wegen.

"Ik denk dat de diversiteit aan disciplines zeer goed is om als bagage mee te nemen."

Wat vindt u momenteel het meest interessante economische vraagstuk binnen de publieke sector?

Het raakvlak met de publieke sector en de rest van de economie is hetgeen wat ik interessant vind. Het meest interessante vraagstuk ligt momenteel denk ik boven het nationale niveau. Er zijn markten die vroeger lokaal en nationaal waren, die worden nu deels of geheel geïnternationaliseerd. De wetten zijn op dit moment nog vastgesteld op nationaal niveau. Alle economische beslissingen en verdragen vinden echter al plaats op internationaal niveau. Economisch gedrag werkt altijd grensoverschrijdend en nu meer dan ooit. De snelheid van nieuwe regelgeving kan het economisch gedrag niet bijhouden. ■

Vlaamse methoden, Nederlandse ambtenaren

Analyse van de Vlaamse Beter Bestuurlijk Beleid hervormingen, voor aanbevelingen ter verbetering van het functioneren van het Nederlandse ambtenarenapparaat.

door Maarten van Leeuwen, Reinhard den Toom & Simon Veen

Jaarlijks vinden er veel hervormingen plaats binnen de Nederlandse overheid. Er wordt gestreefd naar verbetering, wat echter niet altijd lukt. Wil men de kans op slagen van vernieuwingen vergroten, dan is het relevant om buitenlandse hervormingen te analyseren en lering te trekken uit het succes of falen van die pogingen tot verbetering.

Met het oog hierop zal in deze paper gekeken worden naar hervormingen die doorgevoerd zijn in Vlaanderen als gevolg van het project Beter Bestuurlijk Beleid (BBB). Met het project heeft men onder andere getracht een autonoom en flexibeler ambtenarenapparaat te creëren, door het schrappen van bureaucratische lagen moest daarbij de politieke controle behouden blijven. De Vlaamse pogingen zullen in deze paper bestudeerd worden. Op grond van de uitkomsten zullen we aanbevelingen doen voor een beter presterende, ofwel excellente, Nederlandse overheid. Het bovenstaande heeft geleid tot de volgende probleemstelling:

In hoeverre kunnen de Vlaamse 'Beter Bestuurlijk Beleid' hervormingen, op het gebied van intern management, personeelsmanagement en de relatie tussen politiek en bestuur, toegepast worden in Nederland ter verbetering van de efficiëntie, effectiviteit en democratische verantwoording van het ambtenarenapparaat?

Om een antwoord te formuleren zullen we allereerst het theoretisch kader uiteenzetten, vervolgens zullen we kijken naar de institutionele kenmerken van Vlaanderen en drie hervormingen van het BBB project uitwerken. Daarna wordt het succes of falen van deze hervormingen geanalyseerd, tot slot zullen we beredeneren of deze veranderingen wenselijk zijn in Nederland.

Theoretisch Kader

De Vlaamse institutionele kenmerken en hervormingen zullen geanalyseerd worden met behulp van twee theorieën, die daarom allereerst uitgewerkt zullen worden. De theorie van Lynn stelt dat oud en nieuw

nauw met elkaar verbonden zijn in het openbaar bestuur, die verbondenheid is ondermeer toe te schrijven aan padafhankelijkheid. Dit houdt in dat landen, met de invoering van veranderingen, niet ver afwijken van het pad dat ze reeds bewandelen. Hierdoor werken in het verleden gemaakte keuzes door in het heden en beperken ze de huidige hervormingsalternatieven. Dit verklaart waarom hervormingen vaak incrementeel van aard zijn en tevens per land sterk verschillen (Lynn, 2006: 20-22).

Lynn gaat ervan uit dat Publiek Management is opgebouwd uit drie dimensies, de invulling hiervan kan per land verschillen. De eerste dimensie is 'structuren en processen' en omvat de organisatie en werkwijze van de verschillende onderdelen van de overheid en de formele regels waaraan het openbaar bestuur gebonden is. De tweede dimensie van PM is 'craft' en staat voor de wijze waarop de verschillende overheidsonderdelen aangestuurd worden. De derde dimensie bestaat uit geïnstitutionaliseerde waarden, deze bepalen wat als nastrevenswaardig gezien wordt binnen PM in een bepaald land (Lynn, 2006: 24-32).

Aan de hand van deze dimensies kan de aard van het Publiek Management binnen een bepaald land geanalyseerd worden. Tevens geeft het een verklaring voor het falen van hervormingen. Als geprobeerd wordt nieuwe elementen in te brengen, waardoor een dimensie verandert, kan dat botsen met de andere dimensies. Lynn gebruikt hiervoor de term: 'nieuwe wijn in oude flessen' (Lynn, 2006: 165-169).

In de theorie van Van der Meer (2008: 175-177) zijn hervormingen binnen de publieke sector een 'multi-layered phenomenon', hervormingen bestaan uit meerdere dimensies. Drie dimensies zijn voor ons verhaal van belang. Hervormingen op het gebied van personeelsmanagement, hervormingen met betrekking tot intern management procedures en structuren en hervormingen gericht op de verhoudingen tussen politici en ambtenaren.

Institutionele kenmerken Vlaanderen

Op basis van de door Lynn (2006) omschreven dimensies van Publiek Management zullen we een omschrijving geven van de belangrijkste institutionele kenmerken. Vanwege de grote verbondenheid en overlap behandelen we zowel België als Vlaanderen.

Als men kijkt naar structuren en processen, de eerste dimensie van Lynn (2006: 24-26), valt op dat België een rechtstaat is. Het is tevens een federale staat, samengesteld uit gemeenschappen en gewesten, waaronder Vlaanderen. Verder is België opgedeeld in provincies en gemeenten (Belgische overheid, 2010). Door te kijken naar de uitgaven van de lokale overheden in verhouding tot de totale overheidsbestedingen, kan gesteld worden dat België niet sterk gedecentraliseerd is in vergelijking tot veel andere Europese landen. Tevens hebben de lokale overheden zeer beperkte bestedingsvrijheid. De cijfers komen overeen met Nederland (Bouckaert e.a., 2004: 9-11). In Vlaanderen zijn de gewestelijke en gemeenschappelijke instellingen samengesmolten, daarom hebben ze één Vlaams parlement en één Vlaamse regering. Kenmerkend voor het Vlaamse ambtenarenapparaat is het politieke karakter, politieke benoemingen zijn de belangrijkste weg naar de ambtelijke top (Gyrp, 2008).

Bouckaert e.a. (2004: 7) stellen dat de bestuurlijke opleidingsprogramma's in België gekenmerkt worden door het erkennen van het unieke publieke en politieke karakter van de overheidsadministratie. Dit zal van beslissende invloed zijn voor de 'craft' dimensie van Lynn (2006: 28-29). Als derde dimensie onderscheid Lynn (2006: 29-32) geïnstitutionaliseerde waarden. België heeft een Weberiaanse bureaucratische traditie, wat bepalend is voor de heersende waarden binnen het openbaar bestuur (Bouckaert e.a., 2004: 7).

Beter Bestuurlijk Beleid

De eerste hervorming van het BBB streeft naar flexibilisering van het ambtenarenapparaat ter bevordering van de efficiëntie. Er werd één globale interne arbeidsmarkt (GIA) gecreëerd voor de gehele Vlaamse overheid. Die interne arbeidsmarkt omvat op termijn ongeveer 30.000 leden. Deze hervorming wordt ingeleid met een overgangmaatregel; de verruimde interne arbeidsmarkt (VIA). De VIA houdt in dat personeelsleden gemakkelijk kunnen overstappen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap naar 18 Vlaamse openbare instellingen en 6 wetenschappelijke instellingen (en omgekeerd), met behoud van bepaalde rechten en

financiële voordelen. De GIA speelt in op verschillende personeelstevredenheid onderzoeken bij de Vlaamse overheid, die wezen uit dat het personeel meer kansen op doorstroming wil. Ook voor de overheidsdiensten zelf is het positief dat ze breder kunnen rekruteren onder mensen die al met de Vlaamse overheid vertrouwd zijn (Vlaamse overheid 2010). Daarbij kan de overheid personeel gemakkelijker verplaatsen naar plekken waar het nodig is, hierdoor hoeven er minder nieuwe ambtenaren aangenomen te worden, wat bevorderlijk is voor de efficiëntie. Deze hervorming binnen de interne arbeidsmarkt van de Vlaamse overheid valt onder de dimensie personeelsmanagement zoals omschreven door Van der Meer (2008, 190-191).

De tweede hervorming van BBB spitte zich toe op het verhogen van de autonomie van overheidsmanagers. Hun positie werd verstevigd door ze onder andere "een sterkere rol te laten spelen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid, hen bovendien een meer prominente rol toe te kennen bij het betrekken van de burger bij het concipiëren, uitvoeren en evalueren van de dienstverlening, en hen voor die rollen ook te responsabiliseren" (Dewael en Van Grembergen, 2003: 6). Dit houdt in dat overheidsmanagers meer invloed krijgen op gevoerd beleid. Managers kregen daarbij de verantwoordelijkheid over de resultaten van hun organisaties. Doordat legitimiteit onder andere door het presenteren van resultaten wordt gecreëerd, kunnen Vlaamse managers nu van grote invloed op de legitimiteit van een bepaald beleid zijn (Dewael en Van Grembergen, 2003: 7). Hiernaast kregen overheidsmanagers de verantwoordelijkheid over de beleidsvoorbereiding en de beleidsevaluatie voor hun beleidsterrein (Dewael en Van Grembergen, 2003: 14). De versterkte rol van de overheidsmanagers valt goed te plaatsen onder de interne management dimensie van Van der Meer (2008: 178). Deze dimensie richt zich voornamelijk op management procedures en structuren in lijn met New Public Management.

De derde hervorming is de herstructurering van het openbaar bestuur, een belangrijk doel hiervan was versteviging van de democratische controle over het ambtenarenapparaat. Minder bureaucratische lagen tussen de politiek en beleidsuitvoering zou betere controle betekenen. Vlaanderen had voor het BBB project één ministerie, onderverdeeld in zeven departementen. Tevens waren er een aantal Vlaamse Openbare Instellingen (VOI), die losstonden van het ministerie en een hoge autonomie hadden. Tijdens de hervorming is >

de oude structuur veranderd. Er zijn dertien beleidsdomeinen opgericht, elk heeft één ministerie. In plaats van de VOI zijn verzelfstandigde agentschappen gekomen die aansluiten op een bepaald beleidsdomein en de beleidsbepalingen van de minister uitvoeren. Elk ministerie heeft een beleidsraad en een departement, alle beleidsdomeinen zijn op dezelfde wijze opgebouwd (Vlaamse overheid, 2010). Door de hervorming ontstaat er een één-op-één-relatie met beleidsverantwoordelijken, dit staat garant voor transparantie en politieke verantwoording (Verlet, 2008: 12). Deze aanpassing van de structuur valt binnen de door Van der Meer (2008: 187) omschreven dimensie gericht op de politiek-ambtelijke verhoudingen.

De hervormingen geanalyseerd

De drie omschreven hervormingen zijn ongeveer vier jaar in werking. Het succes of falen van de hervormingen zullen we in kaart brengen, tevens zal er een mogelijke verklaring voor worden gegeven op basis van de theorie van Lynn.

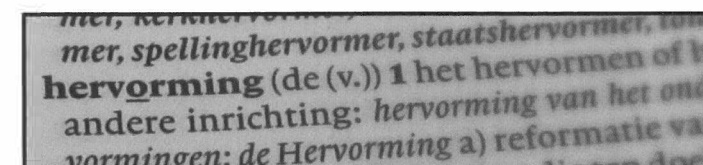
Allereerst de hervorming gericht op een flexibeler ambtenarenapparaat. Om de verruimde interne arbeidsmarkt voor Vlaams overheids personeel op termijn te veranderen in een globale interne arbeidsmarkt, is het van belang dat er een eenduidige rechtspositieregeling bestaat voor het Vlaamse overheids personeel. Een stap naar de creatie hiervan was de goedkeuring van het Raamstatuut in 2006, waarin voor alle ambtenaren dezelfde arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd (Vlaamse overheid 2010). Ondanks de goedkeuring van dit raamstatuut ontbreekt er nog altijd eenduidigheid in de rechtspositieregeling (Verlet 2008, 12). Hierdoor is er van een globale interne arbeidsmarkt met ruime interne mobiliteitsmogelijkheden, zoals voorgeschreven in BBB, vooralsnog weinig sprake. Deskundigheid en capaciteiten blijven grotendeels verankerd op hun oorspronkelijke departement of agentschap, waardoor een efficiëntieverbetering achterblijft (Spanhove en Verhoest 2008, 60).

Het falen van deze hervorming kan worden verklaard door wat Lynn 'nieuwe wijn in oude flessen' noemt (Lynn, 2006: 165-169). Meer mobiliteit van het overheids personeel is een verandering in de werking van de interne arbeidsmarkt. Dit botst met de historisch gegroeide structuur van de Vlaamse overheid. Er is altijd een duidelijke verdeling geweest van personeel, met bijbehorende deskundigheid en capaciteiten, over de verschillende overheidsorganisaties. Daarnaast

heeft elke organisatie een eigen rechtspositieregeling voor werknemers. Dit blijkt moeilijk te veranderen. De historisch gegroeide structuur, waarin organisaties strikt gescheiden zijn, staat een globale interne arbeidsmarkt in de weg. De GIA (nieuwe wijn) aard niet in de overheidsstructuur (oude flessen).

Er is weinig literatuur beschikbaar over het falen of slagen van de tweede hervorming; het versterken van de rol van overheidsmanagers. Wel schrijven Spanhove en Verhoest (2008: 32) in een artikel over de mogelijke voor- en nadelen van ex-post controle in plaats van ex-ante controle. Als voordelen noemen ze het verduidelijken van de taakverdeling en het stimuleren van denken op lange termijn. Hier staat echter tegenover dat er een kans bestaat op ambitieeloosheid, starheid en bureaucratie.

Men kan de theorie van Lynn gebruiken om te voorspellen of het versterken van de rol van overheidsmanagers een positief effect zal hebben. Waarschijnlijk zal deze hervorming geen grote kans van slagen hebben. In de uiteenzetting van de institutionele kenmerken van Vlaanderen lieten we al zien dat de Belgische bestuurlijke opleidingsprogramma's gekenmerkt worden door het erkennen van het publieke en politieke karakter van het Belgische bestuur. Uitgaande van de door Lynn (2006) omschreven padafhankelijkheid, zou dit tot gevolg kunnen hebben dat een autonome rol voor overheidsmanagers niet in de Vlaamse bestuursstructuur past.

Wat betreft de derde hervorming stelt Verlet (2008: 12-13) dat de dertien beleidsdomeinen zich steeds duidelijker aftekenen en vast komen te liggen. De gewenste één-op-één-relatie relatie is echter niet tot stand gekomen. De administratieve organisatie (de beleidsdomeinen) en de politieke organisatie (de ministers) zijn niet goed op elkaar afgestemd. Slechts vijf van de dertien beleidsdomeinen hebben één bevoegde minister. Spanhove en Verhoest (2008: 48-50) stellen dat veel agentschappen op hun eigenheid blijven staan. Oorzaak hiervan is dat ze een verleden van autonomie kennen, door de Belgische staatshervormingen zijn ze bij de Vlaamse administratie terecht gekomen en omgevormd tot VOI's, dit is organisch gegroeid en daardoor moeilijk te veranderen.

Een Vlaams institutioneel kenmerk is de traditie van politieke benoemingen onder ambtenaren. Dit kan gezien worden als een poging van de politiek om controle te behouden over het ambtenarenapparaat. In dat opzicht is de Beter Bestuurlijk Beleid verandering van de overheidsstructuur om meer politieke verantwoording te creëren, geen grote afwijking van in het verleden gevoerd beleid. Er is dus sprake van continuïteit, oud en nieuw lopen in elkaar over.

BBB in Nederland

Tot slot zullen we beredeneren of de BBB hervormingen gebruikt kunnen worden ter verbetering van het Nederlandse ambtenarenapparaat. Zoals bij het omschrijven van de institutionele kenmerken is gebleken, lijkt Vlaanderen erg op Nederland. Er is naast een sterk centraal gezag ook sprake van decentralisatie. Bovendien kennen beide landen een grote continuïteit van bureaucratische instituties, waardoor ze weinig flexibel zijn in de omgang met veranderingen. Onder andere door deze institutionele overeenkomsten kunnen Vlaanderen en Nederland goed met elkaar vergeleken worden.

Het creëren van een flexibeler ingestelde ambtenaar zal ook in Nederland moeizaam gaan. Hier houden de verschillende overheidsdiensten er eveneens allemaal een eigen, historisch gegroeide, werkwijze op na. Hierdoor is de kans groot dat bij het invoeren van een hervorming gericht op een globale arbeidsmarkt voor de Nederlandse overheid, men tegen dezelfde problemen oploopt als de Vlaamse overheid deed. De oude structuur zal de mobiliteit van overheids personeel tegenhouden. Wat betreft het versterken van de rol van overheidsmanagers, zal het in Nederland waarschijnlijk op zelfde wijze gaan als in Vlaanderen. In Nederland bestaat er geen strikte scheiding tussen de politiek en het

bestuur, er is eerder sprake van een wisselwerking. Als de positie van overheidsmanagers versterkt wordt door ze meer autonomie te geven zal dit kunnen leiden tot tegenstand vanuit zowel politieke als bestuurlijke hoek. Er zullen namelijk veel betrokkenen zijn die niet van een pad willen afslaan dat al lange tijd bewandeld wordt.

Ook in Nederland wordt steeds vaker voorgesteld om het aantal bureaucratische lagen terug te dringen. Kijkend naar de Vlaamse overheidsstructuurveranderingen, ziet men dat er een groot verschil zit tussen aanpassingen op papier en de uitvoering in praktijk. Dit komt door de vergaande geschiedenis van veel organisaties waardoor ze moeilijk veranderen. Dit geldt niet alleen voor Vlaamse organisaties, ook veel Nederlandse overheidsinstanties zijn veelal stevig verankerd. De kans is daardoor groot dat het schrappen van bureaucratische lagen in Nederland minder verandering teweeg zal brengen dan verwacht.

Conclusie

Gesteld kan worden dat het Beter Bestuurlijk Beleid project niet de gewenste uitwerking heeft gehad. Dit komt voornamelijk doordat structuren, processen, waarden en werkwijzen veelal over een lange tijd ontwikkeld en daardoor moeilijk te veranderen zijn. Ook in Nederland is dat het geval. Dus wil men, in het streven naar een excellente Nederlandse overheid, een efficiënter en effectiever ambtenarenapparaat creëren met behoud van democratische verantwoording, dan zorgt het flexibeler inzetten van ambtenaren met meer autonomie en het schrappen van bureaucratische lagen, in theorie voor het gewenste resultaat. Uit de praktijk blijkt echter dat er beter rekening zal moeten worden gehouden met historisch gegroeide structuren en gewoontes dan in Vlaanderen is gedaan. ■

Referenties

- Belgische overheid (2010), http://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/.
- Bouckaert, G., W. van Dooren, M. Sterck en S. van der Walle (2004), 'What you see is not necessarily what you get; Een verkenning van de mogelijkheden en moeilijkheden van internationale vergelijkingen van publieke sectoren op basis van indicatoren', Leuven: Instituut voor de overheid.
- Dewael, P. en P. van Grembergen (2003) 'Kaderdecreet Bestuurlijk Beleid', Brussel: Vlaamse overheid.
- Lynn, L.E. (2006), 'Public Management: Old and New', New York: Routledge.
- Meer, F.M., van der (2008), Public sector reform in Western Europe and the rise of the enabling state: An approach to analysis. In: Mathur, R, dr. (red.), Glimpses of civil service reform, pp. 174-197. Hyderabad: Ifcai books.
- Gyrr, D. (2008) 'Politieke benoemingen', Dertien: magazine voor Vlaams overheids personeel, 15, September 2008.
- Spanhove, J. en K. Verhoest (2008), 'Deugdelijk Bestuur in de Vlaamse Overheid anno 2008: Een kwalitatieve analyse van nieuwe Government Governance mechanismen in BBB', Leuven: Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.
- Verlet, D. (2008), 'Good governance, corporate governance, government governance: what's in a name?; Een theoretische situering van Beter Bestuurlijk Beleid', Studiedienst van de Vlaamse regering.
- Vlaamse overheid (2010), <http://www2.vlaanderen.be>.

Oostenrijk, een voorbeeld voor Nederland

Van 24 tot 28 januari zal de korte reis van B.I.L. plaatsvinden, waarin de stad Wenen wordt bezocht. In de hoofdstad van Oostenrijk werd op 22 november jl. het International Cooperation Forum georganiseerd¹. Oostenrijk, dat bekend staat om zijn architectuur en prachtige bergen waar wintersporters zich over verheugen, heeft namelijk meer te bieden. Het land heeft in 2008 de prijs Best e-Government Identity Management project gewonnen en staat bovenaan in de e-government ranglijst van landen binnen de Europese Unie. Een korte kennismaking met Oostenrijk als held in e-governance.

door Jasper Bitter

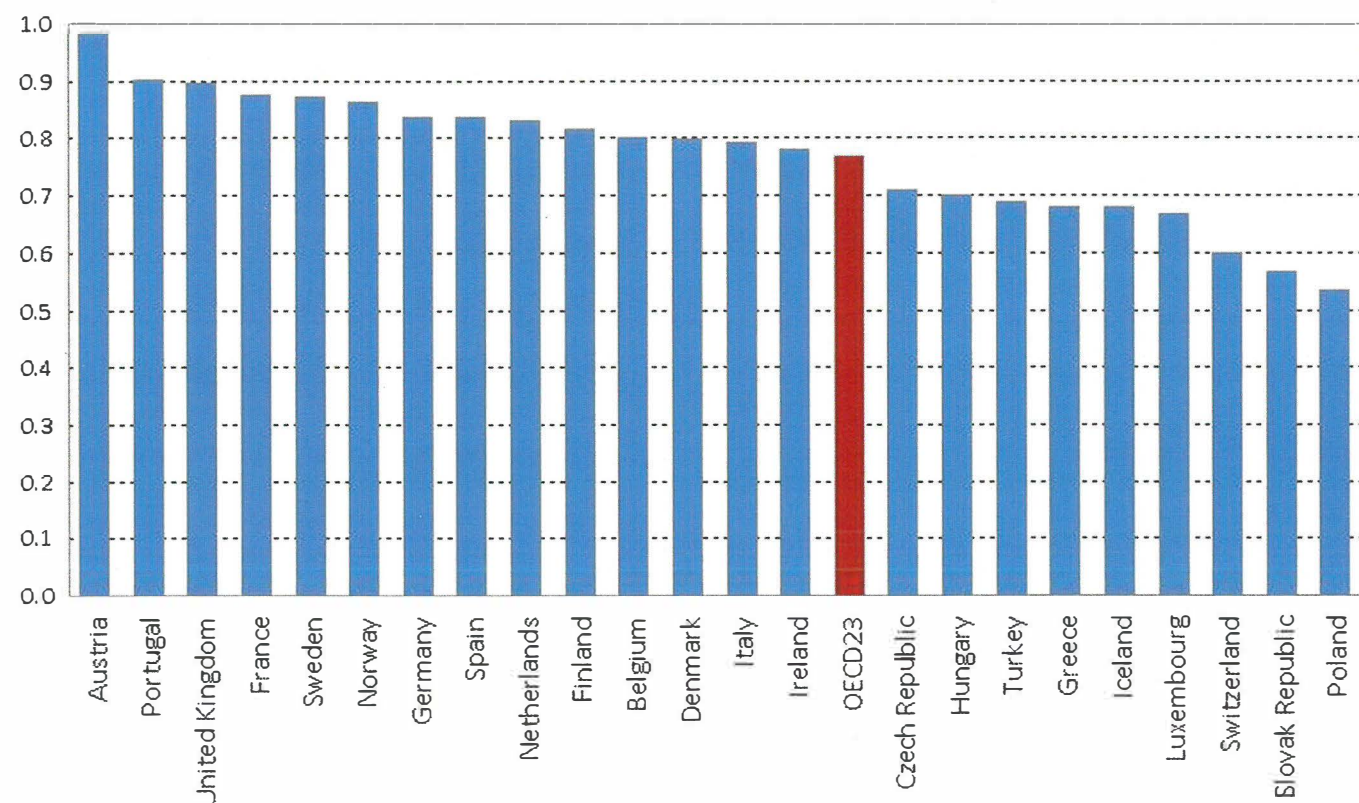
In Oostenrijk heeft men de Bürgerkarte ontwikkeld. Deze 'burgerkaart' is in feite een twee-in-één-product. Ten eerste is het een officieel identiteitsbewijs en ten tweede dient het als digitaal certificaat dat in elektronische administratieve procedures gebruikt wordt². Deze kaart is bij onderdelen van de Oostenrijkse digitale overheid gelijkwaardig aan de klassieke handgeschreven handtekening. De kaart lijkt daarmee op het DigiD-systeem dat we in Nederland kennen, maar is van een hoger niveau door zijn veelzijdigheid. Het functioneert als "de individuele sleutel voor burger en bedrijf naar elektronische dienstverlening van de Oostenrijkse overheid"³. De burgerkaart kan als voorbeeld dienen voor de e-NIK (Elektronische Nederlandse Identiteitskaart) die momenteel wordt ontwikkeld⁴.

Elke twee jaar publiceert de OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) het rapport

*Government at a Glance*⁵. In dit rapport wordt met behulp van verschillende indicatoren vastgesteld hoe de overheden van verschillende landen ervoor staan. In de grafiek uit dit rapport die het raffinement van e-government in 2007 aangeeft, staat Oostenrijk bovenaan.

Auteurs Guido van Os en Evert-Jan Mulder van het Expertise Centrum brachten in 2009 het rapport 'De e-overheid in internationaal perspectief' uit. Hierin bespreken ze ook het sturingsmodel van e-government in Oostenrijk. In dit land wordt e-government centraal aangestuurd en uniek in het Oostenrijkse model is de geïnstitutionaliseerde rol van een CIO (Chief Information Officer) en de deelname van private partijen bij de ontwikkeling van e-government⁶. De coördinatie en aansturing van het beleid is ondergebracht bij het 'Platform Digital Austria'⁷.

Volgens Van Os en Mulder kent het Platform Digital

Raffinement van e-Government volgens het OECD

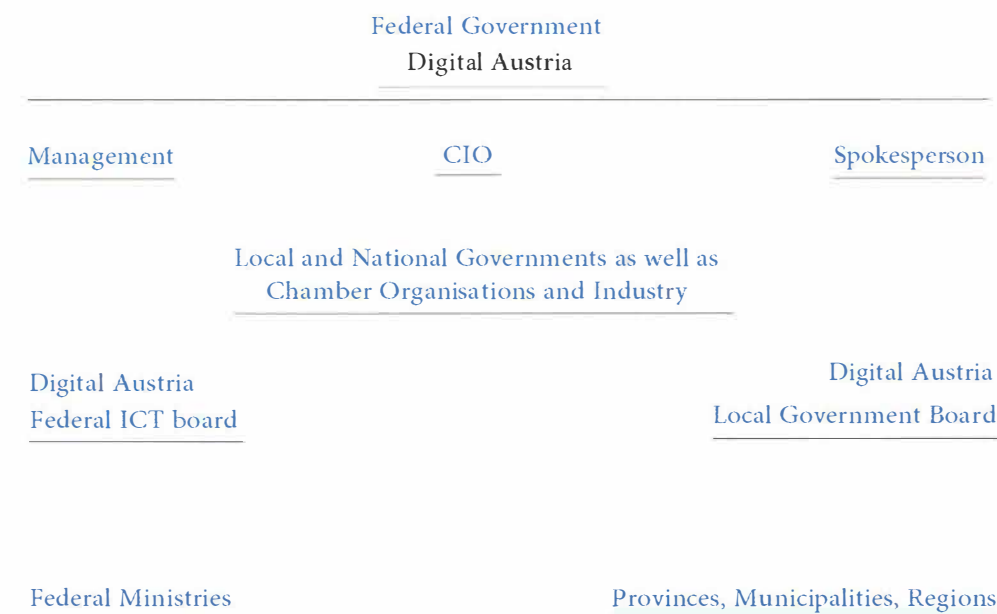

Austria een brede samenstelling, omdat niet alleen de vertegenwoordigers van de federale regering, maar ook vertegenwoordigers van regio's, steden, kleine gemeenten, non-profit instellingen en zelfs private organisaties deel uitmaken van het platform. Doordat er vooraf consensus ontstaat, is er minder reden tot discussie en een kleinere kans op problemen tijdens de implementatie.

Van Os en Mulder doen enkele aanbevelingen voor Nederland⁸. In Oostenrijk wordt een relatief open benadering van e-government gehanteerd, terwijl in Nederland gekozen wordt voor een meer gesloten benadering. De open benadering, waarbij oplossingen in het kader van e-government niet alleen voor de overheid van toepassing zijn maar vooral worden gezien als bijdrage aan de informatisering van de samenleving, kan naar hun mening voor Nederland zeer leerzaam zijn. Ook zou Nederland van e-government een exportproduct kunnen maken, zoals Oostenrijk dat doet met het Bürgerkarte-concept.

Nog een lange weg te gaan voor Nederland, maar er valt gelukkig wat af te kijken bij onze mede-Europeanen! ■

e-Government organisatie in Oostenrijk

Referenties

- ¹ Advantage Austria(2010), 'International Cooperation Forum voor e-government-aanbieders in Wenen'.
- ² Wikipedia (2010), 'Bürgerkarte'.
- ³ Knubben, B. (2008), 'Identity Management: And the winner is... Austria'.
- ⁴ Specialistenplan (2009), 'Elektronische Nederlandse Identiteitskaart (e-NIK)'.
- ⁵ OECD (2009), 'Government at a Glance 2009'.
- ⁶ Van Os, G. en E. Mulder (2009), 'De e-overheid in internationaal perspectief: doen de Belgen het echt beter?', pp. 15-16.
- ⁷ Digital Austria (2008-2010), 'Welcome to the platform of Digital Austria'.
- ⁸ Van Os, G. en E. Mulder (2009), 'De e-overheid in internationaal perspectief: doen de Belgen het echt beter?', pp. 16-17.

De week van... Romy van der Kooij

In iedere editie nemen we een kijkje in het leven van een B.I.L. lid. Dit keer vertelt Romy van der Kooij (19) over een typische week in november. Romy is eerstejaars bestuurskundestudent en is actief in de Commissie Activiteiten.

Maandag

Vandaag een rustige start van de week. Ik moest vroeg naar de uni om nog snel een opdracht in te leveren, gelukkig was ik niet de enige dus ik kon daarna gezellig met vriendinnen het weekend bespreken. Het nieuwe blok is pas begonnen en daarom zijn we gemotiveerd gaan lezen in de bibliotheek van de FSW. Daarna was er nog een hoorcollege Methoden & Technieken, maar ik vond het een beetje saai. Vandaag zouden we het tentamencijfer van Bestuurskunde I terugkrijgen, ik hoop heel erg dat ik het heb gehaald. Op zich heb ik er vertrouwen in, ik had er namelijk hard voor geleerd en voor mijn gevoel ging het best goed. Maar het was wel het eerste tentamen en je weet niet wat je terug kunt verwachten. De hele dag houd ik BlackBoard goed in de gaten, maar het mag niet baten; nog steeds geen cijfer. Uiteindelijk krijg ik een mailtje van de professor die meldt dat het invoeren van de cijfers meer tijd nodig heeft en dat het nog wel even kan duren... Dat wordt dus wachten tot morgen.

Dinsdag

Ik heb mijn tentamencijfer binnen gekregen en ik heb het vak Bestuurskunde I gehaald! Vanochtend vroeg had ik een werkgroep van Methoden & Technieken, helaas kreeg ik een onvoldoende terug voor mijn opdracht dus die nu moet worden herkanst. Na de werkgroep ga ik richting het

hoorcollege van Bestuurskunde II, dit was op een andere faculteit, maar gelukkig 'wist een vriendin de weg wel'. Na een hele zoektocht zijn we uiteindelijk toch nog op tijd aangekomen. 's Middags had ik een vergadering van de Commissie Activiteiten van de B.I.L., het was weer erg gezellig. Volgende week is de eerste activiteit, een B.I.L.-feest, en daar moest nog het één en ander voor worden besproken. Vandaag is alles geregeld en ik heb nu al zin in het feest.

Woensdag

Vandaag had ik alleen een hoorcollege Sociologie, het college was best interessant. Ik vind het leuk dat je bij Bestuurskunde ook vakken krijgt zoals Sociologie. Na het hoorcollege ging ik snel naar huis, om nog even wat te lezen voor mijn werkgroep van morgen. Daarna ben ik naar Den Haag Centraal gegaan, waar ik had afgesproken met vrienden van de middelbare school. We gingen naar de oefenwedstrijd van het Nederlands elftal tegen Turkije. In de Amsterdam Arena waren veel Turkse supporters aanwezig, die tijdens de wedstrijd de Nederlandse supporters overstemden. Gelukkig scoorde Nederland één keer en wonnen ze, maar de wedstrijd was toch niet erg bijzonder. De sfeer in het stadion was wel erg gezellig en ik vond het leuk om mijn vrienden van de middelbare school weer te zien, want die zie ik nu niet meer zo veel.

Donderdag

's Ochtends heb ik nog even mijn werkgroep Bestuurskunde II voorbereid, door klassieke bestuurskundige teksten te lezen. 's Middags had ik namelijk de werkgroep, ik vond het interessant en gezellig. Daarna ging ik weer snel naar huis, want er kwamen die avond drie studiegenootjes eten. We hebben lekker gegeten en een film gekeken, en daarna zijn we nog uitgeweest in Den Haag. We hebben een leuke avond gehad en het erg laat gemaakt.

Vrijdag

Tijdens dit blok ben ik altijd op vrijdag vrij, dus ik hoefde gelukkig niet naar de universiteit, wat fijn was na die lange avond. Ik heb de hele dag een beetje rustig aangedaan en tv gekeken. Toch wilde ik wel wat aan de studie doen en pakte ik er een boek bij, maar zes bladzijdes later besepte ik dat het niet goed werkte. Mijn ogen begonnen dicht te vallen en toen ben ik nog maar even gaan slapen. Toen ik wakker werd, was de dag eigenlijk alweer voorbij. 's Avonds heb ik lekker op de bank met mijn moeder een dvd van Phil Collins zitten kijken. En nu lekker weekend! ■

Voorstelronde Commissies

Er is altijd wel iets te doen bij de B.I.L., maar activiteiten organiseren zichzelf niet! Gelukkig hebben we 47 commissieleden die dit doen. Binnen de B.I.L. kun je actief worden in één van de zeven commissies. Gedurende het collegejaar 2010-2011 zetten de volgende leden zich een jaar lang in voor de vereniging:

Acquisitie & Alumni

Sponsors binnenhalen en activiteiten organiseren gericht op alumni leden.

Rianne Beguin
Marc ten Brinke
Lisette de Heiden
Femke Kapteijn
Matthijs van der Klugt
Edo Ndeke
Merijn Rijnsburger

Activiteiten

Organiseren van alle formele en informele activiteiten van de vereniging.

Boudewijn Bisschop
Elmar van Holten
Romy van der Kooij
Marisa van Marwijk
Rosa Meurink
Stijn de Reus
Daniel Rodenburg

Almanak

Meewerken aan de totstandkoming van een naslagwerk over dit collegejaar.

Lisanne Molina
Suzanne Overes
Kirsten Park
Wouter Postma
Luc Ruth
Simon de Waal

B.E.L.

Een bijdrage leveren aan de evaluatie van het onderwijs en hiertoe paneldiscussies organiseren.

Frederique Bik
Marjolein Bouterse
Mitchell van Rooden
Kavish Sewnandan
Koen Smit
Joëlle Smout
Philine Terwel

Bestuurskundige Berichten

Meedenken over de inhoud van het verenigingsblad en het benaderen van auteurs, docenten en studenten voor bijdragen.

Jasper Bitter
Eline Burgers
Tom Degen
Laurie Grasmeijer
Max van Tongeren
Sebastiaan Verhey
Jelle Verhoef

Buitenland & Master

Organiseren van een korte en een lange studiereis en activiteiten voor Masterstudenten.

Osman Aksoycan
Maxim Bange
Johannes Bogaards
Erik Chen
Felix Netten
Vera Voogd

Introductie

Organisatie van de Bestuurskunde Tweedaagse en de EBM Tweedaagse in februari.

Saskia van den Berg
Finn Couwenbergh
Michelle Evers
Marloes Pollemans
Bart Sneijer
Simone Sybesma
Lara Verschuur

Uitgelicht: Zusterverenigingen

door Charlotte Wagenaar

Onze vertrouwde Leidse Universiteit is niet voor iedereen het decor van hun bestuurskunde opleiding. Op maar liefst tien verschillende plaatsen in Nederland kun je bestuurskunde of een aanverwante studierichting volgen (zie kaart). Iedere opleiding, of in sommige gevallen de gehele betreffende faculteit, kent net zoals in Leiden een studievereniging. Deze tien verenigingen zijn verenigd in een samenwerkingsverband genaamd het LOB (Landelijk Overlegorgaan Bestuurskunde-verenigingen). Binnen dit verband komen zij regelmatig samen om te overleggen, gedachten en ideeën uit te wisselen, en deel te nemen aan gezamenlijke activiteiten. In dit artikel volgt een korte kennismaking met het LOB en met onze negen zusterverenigingen, oftewel zusjes, die zichzelf voorstellen.

Het LOB Het Landelijk Overlegorgaan Bestuurskunde-verenigingen (LOB) is een overkoepelend orgaan dat zorg draagt voor het organiseren (of uitbesteden daarvan) van de vergaderingen en activiteiten waaraan de verenigingen deelnemen. Het LOB vertegenwoordigt het onderdeel studenten bij de Vereniging voor Bestuurskunde (VB). Het LOB wordt geleid door een jaarlijks wisselend, driekoppig bestuur. Zij organiseren tevens het LOB weekend.

Gezamenlijke activiteiten Jaarlijks worden er diverse activiteiten georganiseerd voor en door de verenigingen. Aan het begin van het collegejaar gaan de besturen van alle verenigingen op LOB weekend, waarbij ze elkaar kunnen leren kennen, ervaringen kunnen uitwisselen en kennis en vaardigheden kunnen opdoen door middel van

trainingen en workshops. In het voorjaar vindt het LOB sporttoernooi plaats, waarbij leden van alle verenigingen naar een centrale plaats in Nederland komen om een middag lang diverse sporten in toernooiverband te beoefenen. Naast deze gebruikelijke LOB activiteiten komt het regelmatig voor dat besturen diverse reguliere verenigingsactiviteiten van elkaar bijwonen, zoals feesten en borrels of lezingen.

LCB Het Landelijk Congres der Bestuurskunde (LCB) is een tweedaags bestuurskundecongres, gericht op studenten, waar gerenomeerde sprekers zoals ministers, wetenschappers en politici, komen spreken en uiteenlopende workshops gerelateerd aan bestuurskunde en het openbaar bestuur worden gegeven. Het LCB is opgericht in 2001 (zie pagina 34) en wordt sindsdien jaarlijks georganiseerd op een wisselende locatie in Nederland. Op 24 en 25 mei 2011 zal het LCB plaatsvinden in Delft, met als thema 'Risicotolerantie'. Noteer die data alvast in je agenda!

BOW is de gezelligste en actiefste vereniging in het Nijmeegse. Met zo'n 320 leden is het net een klein dorp! De BOW-kamer is daardoor dagelijks gevuld met leden die langs komen voor een vers kopje koffie en een goed verhaal. BOW heeft 55 commissieleden. Samen met deze actieve leden organiseren we zowel informele als formele activiteiten. Jaarlijks terugkerende activiteiten zijn de studiereis, het gala, de excursies, de borrels en het symposium. Daarnaast is er een nauwe samenwerking tussen de verenigingen van de faculteit der Managementwetenschappen in Nijmegen; er worden dan ook veel gezamenlijke activiteiten georganiseerd. Kortom, BOW is altijd in voor gezellige activiteiten en is een thuishaven voor iedere Bestuurskundestudent!

De sociale faculteitsvereniging Cedo Nulli is de studievereniging voor studenten Bestuurskunde, Psychologie en Sociologie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. De vereniging is in 1970 opgericht, en heeft op dit moment ongeveer 1300 leden. Aan het hoofd van de vereniging staat een zeskoppig bestuur, dat negen commissies begeleidt. Naast de drie studie-inhoudelijke commissies zijn er zes gezelligheidscommissies. Voorbeelden van activiteiten zijn een bezoek aan de Tweede Kamer, de maandelijkse borrel en de studiereis, dit collegejaar naar Budapest! Daarnaast neemt de vereniging deel aan NMUN, een internationaal project waarbij een delegatie naar New York City vertrekt om daar kennis te maken met de internationale diplomatie. Kortom, een actieve vereniging met veel enthousiaste leden die fantastische activiteiten organiseren voor de Rotterdamse studenten!

Curius is de studievereniging van Technische Bestuurskunde aan de Technische Universiteit Delft. Een nieuw bestuur heeft in september zitting genomen en is enthousiast aan haar jaar begonnen. Als vereniging organiseren we zowel gezellige als serieuze activiteiten. Zo organiseren we in december een van de grootste feesten van Delft: de P-Co! Aan de andere kant zijn er bedrijfsuitjes, wordt er een Career Event neergezet en worden er maar liefst drie stedentrips naar het buitenland georganiseerd. Hierbij worden bedrijven bezocht, worden cases uitgewerkt en valt er altijd iets cultureels te beleven.

De Juridisch Bestuurswetenschappelijke Studievereniging Dorknoper is de studievereniging van Recht & Bestuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Dorknoper organiseert gedurende het hele studiejaar activiteiten voor haar leden en andere geïnteresseerden. Door de organisatie van verschillende inhoudelijke activiteiten biedt Dorknoper de student een kijkje in de praktijk van de (semi-)publieke sector. Hierbij kun je denken aan excursies naar overheidsinstellingen, lezingen, een congres of bijvoorbeeld een kroegcollege. Op een informele manier maakt de student zo kennis met het openbaar bestuur. Maar Dorknoper biedt meer dan alleen inhoudelijke activiteiten. Er is een maandelijkse borrel en er zijn verschillende diners gedurende het jaar. Deze activiteiten zijn laagdrempelig door het geringe ledenaantal van 80 leden.

Onder Faculteitsvereniging EOS (VU) vallen vijf studies, namelijk: bestuurs- en organisatiewetenschappen, communicatiewetenschappen, antropologie, politicologie en sociologie. Van deze studies samen hebben we in totaal ongeveer 2000 leden, waarvan 80 studenten de mogelijkheid hebben commissielid te worden. EOS staat bekend om haar kleur (oranje) en de vele leuke en studiegerelateerde activiteiten. Om er een paar te noemen: een bezoek aan de Wereld Draait Door, Landelijk Congres der Communicatie, Internationale Studiereis, Ledenweekend, Liftwedstrijd, (Ver)Zuipen in Mokum en Wintersport.

JURIBES

Bestuurskunde is in Tilburg onderdeel van de rechtenfaculteit. Het is een kleinschalige opleiding met een gezellige studievereniging: Juribes! Juribes bestaat al 25 jaar en maakt sinds 2003 deel uit van de juridische faculteitsvereniging Magister JFT. Facilitaire zaken en acquisitie zijn ondergebracht bij Magister JFT, het vierkoppige bestuur van Juribes is dan ook een part-time bestuur. Juribes heeft 5 commissies en ongeveer 30 actieve leden. Door de kleinschalige opleiding zijn de meeste studenten erg betrokken en kent iedereen elkaar. Door het jaar heen organiseren wij debatten, een symposium, het jaarlijkse pre-tweede semesterkamp, twee studiereizen, carrièregerichte activiteiten, excursies en de nodige borrels en feestjes!

Machiavelli (UvA) is de vereniging die niet alleen de belangen van de hoofdstedelijke bestuurskundigen, maar ook die van de politicologen, behartigt. Hier houden wij ons zelfs voor het overgrote deel mee bezig, omdat ons bestuurskunde-deel slechts bestaat uit de Master en 1 van de drie Politicologie afstudeerrichtingen: 'Bestuur & Beleid'. Wij hebben een kleine 1000 leden, waarvan wij wekelijks een groot deel mogen begroeten op onze borrel in het Atriumcafé op donderdagavond. Leden van de B.I.L. zijn uiteraard van harte welkom! Wij organiseren ook nog politieke activiteiten zoals debatten en documentairevertoningen en wij zijn beroemd en berucht om onze studiereizen, naar die de laatste jaren naar exotische oorden als Syrië, Palestina, Rusland en China zijn gegaan. Kortom, Machiavelli is de trip naar Amsterdam waard.

Perikles is de studievereniging van Bestuurs- en Organizationalwetenschap in Utrecht. Perikles is een jonge, snelgroeiende vereniging die op het moment al 500 leden heeft. Perikles organiseert uiteenlopende activiteiten die zowel educatief als ontspannend van aard zijn. Hierbij valt te denken aan lezingen over actuele vakgerelateerde onderwerpen, debatten, stedentrips, feesten, loopbaanoriëntatie activiteiten en borrels. Daarnaast kunnen leden hun studieboeken met korting bij studievereniging Perikles kopen.

Sirius is aan de Universiteit Twente de studievereniging voor Bestuurskunde, Gezondheidswetenschappen en European Studies. Op het moment hebben wij rond de 800 leden en voor deze leden willen wij zowel studiegerelateerde als gezelligheids activiteiten neerzetten. Bij studiegerelateerde activiteiten kun je denken aan lezingen, excursies, buitenlandse reizen en dergelijke. Een paar goede voorbeelden van vorig jaar zijn een meerdaagse reis naar Kopenhagen en een lezing door dhr. Dries van Agt over de problematiek in het Midden-Oosten. Gezelligheidsactiviteiten zullen voor zich spreken in de vorm van borrels en feesten. Dat dit allemaal georganiseerd kan worden valt te danken aan onze actieve leden, waarvan wij er op het moment rond de 60 hebben, die alles op vrijwillige basis doen. ■

Ligging van de verenigingen

Activiteiten Verslag

De afgelopen maanden zijn er weer vele verschillende activiteiten georganiseerd voor B.I.L. leden. Diverse borrels, feestjes en lezingen passeerden de revue. Lees nog een keer terug wat er allemaal heeft plaatsgevonden. Uiteraard gaan we de komende tijd weer verder met het organiseren van vele nieuwe activiteiten!

door Janna Cheretis

Kroegtocht

Op donderdag 16 september stonde een grote groep B.I.L.'ers op Leiden Centraal te wachten om te beginnen aan de eerste activiteit van het jaar; de kennismakingskroegtocht! De groep was erg divers en varieerde van eerstejaars- tot Masterstudenten. Het feit dat het weer niet meezat mocht de pret niet drukken. De eerste kroeg die we aandeden was de Oude Harmonie, waar welkomshotjes al voor ons klaarstonden. Wij vervolgden onze tocht naar kroeg de Storm. Ook hier stonden de shotjes klaar en werd er druk gesocialized en geborrel. De laatste kroeg waar we naartoe gingen was de Odessa. Ook hier kregen alle deelnemers een welkomshotje en gingen de voetjes van de vloer. Een mooie afsluiting van de avond!

Eerstejaarsexcursie

Op de dag na Prinsjesdag vond de eerstejaarsexcursie naar de Staten-Generaal plaats. Deze zeer interessante excursie sloot nauw aan bij het vak Nationale Politiek I. Nadat we een uitleg hadden kregen over de architectuur en geschiedenis van de Tweede Kamer der Staten-Generaal begaven we ons richting de publieke tribune. Van het debat kregen we helaas maar een klein deel mee, wel konden regelmatig bekende politici worden 'gespot'. Ook vertelde onze rondleider, tevens B.I.L.-lid, Johan Kinnegin, leuke anekdotes en verhalen over wat er zich in deze zaal zoal heeft afgespeeld. Wij vervolgden onze rondleiding naar het Binnenhof om de excursie tenslotte af te sluiten met een politiek bingo om op een leuke manier te zien wat wij van de middag hadden meegekregen.

Café de Vijfde

Op donderdag 23 september vond Café de Vijfde plaats in de Common Room op de Vijfde verdieping. Daar vond allereerst de uitreiking van de B.E.L.-gids plaats, waarin alle evaluaties van vakken uit het collegejaar 2009-2010 zijn opgenomen. De gids werd gepresenteerd door Lisanne Korteling, Commissaris Onderwijs van het betreffende jaar. Voor het eerst waren dit jaar ook Mastervakken geëvalueerd en werden de ICLON-verslagen in de B.E.L.-gids gepresenteerd. De uitreiking werd gevolgd door een presentatie van Toon Kerkhoff over het lopende onderzoek met als thema 'Corruptie en moraal van bestuur in historisch perspectief' waarin naar voren kwam dat bestuurders soms misbruik maken van hun positie. Tot slot vertelde Joanneke Vernooij over haar ervaringen van een semester studeren in Sydney. Australische studenten blijken zeer fanatiek en gemotiveerd te zijn en erg gericht op het behalen van hoge cijfers en het actief deelnemen aan colleges.

"Van B.I.L. met Emile" feest

Na Café de Vijfde was diezelfde avond het eerste B.I.L. feest van het nieuwe studiejaar. Het feest werd samen georganiseerd met studievereniging Emile, van de studie pedagogiek, en vond plaats in de HiFi. Er waren diverse mensen die creatief waren geweest in het interpreteren van het thema. Het feest werd drukbezocht door B.I.L. en Emile leden en tevens door externen en er werd veel gedanst. Het feest ging door tot in de vroege uurtjes en was een leuk begin van het nieuwe studiejaar.

After Tentamen Borrels

Na hard zwoegen en zweten in het USC is het na alle tentamenstress tijd voor een ontspannend momentje. Zo'n 60 B.I.L.-lers vertrokken na hun tentamens van het eerste en tweede blok richting Stadscafé van der Werff om daar onder het genot van een drankje stoom af te blazen van de afgelopen week. Zoals op elke After Tentamen Borrel kon een gratis drankje en een ronde happen natuurlijk niet ontbreken en deze werden dan ook hartelijk ontvangen.

B.I.L.-diner en Almanakuitreiking

Op dinsdag 2 november vond het jaarlijkse B.I.L.-diner inclusief de almanakuitreiking plaats. Met een groep van 33 B.I.L.'ers vertrokken we 's avonds naar restaurant de Engelbertha Hoeve in Leiden om daar chique te dineren. Na een welkomshotje was het moment eindelijk daar om de lustrumalmanak van het Bestuur van Egeraat uit te reiken. Nadat deze met een hartelijk applaus in ontvangst werd genomen dook iedereen nieuwsgierig met zijn neus in de almanak alvorens we gingen dineren. De jaarlijkse B.I.L.-awards met bijbehorende cadeaus konden ook dit jaar natuurlijk niet ontbreken. Vertrouwde awards zoals het meest burgerlijke stelletje passeerden de revue en aan het einde van de avond was elk stel wel een keer in de prijzen gevallen. Om de 'after-dinner dip' te ontwijken werd er besloten om in de English pub nog even gezellig na te borrelen. We kunnen terugkijken op een sfeervolle avond waar heerlijk gegeten en gezellig geborrel is.

"Bij ons in de B.I.L." feest

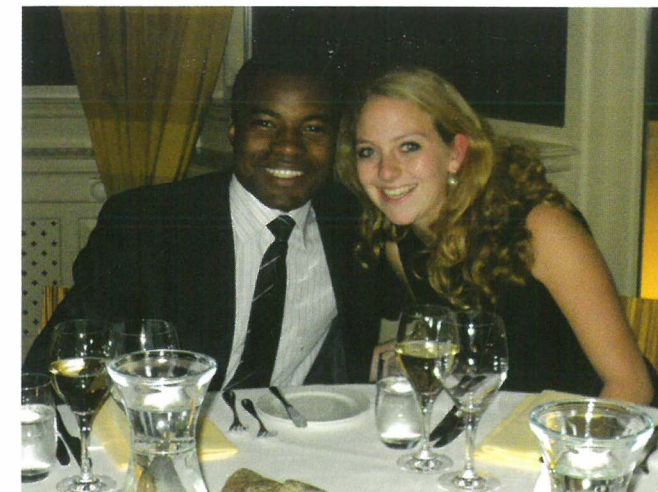
Na twee maandjes afzien was het alweer tijd voor het tweede B.I.L.-feest van het collegejaar; "Bij ons in de B.I.L." was het thema van dit feest, dat op 25 november in de Mas Y Mas werd gehouden. Verkleed als Gooische meisjes en Jort Kelder look-a-likes werd er veel gedanst en gelachen. Voor alle feestgangers met tuttige sjaltjes en stuko bretels werd er zelfs een gratis rondje drankjes uitgedeeld door de B.I.L. Het was een drukbezocht feest dat pas 's ochtends vroeg tot een einde kwam.

Lezing CIDI

Na jaren van ALV moties was het dan eindelijk zover. De directeur van het Centrum Informatie en Documentatie Israël, Ronny Naftaniel, kwam op dinsdag 30 november naar het FSW om te spreken over zijn organisatie en de huidige politiek/bestuurlijke situatie in het Midden-Oosten. Na de uitleg vanuit Israëlish oogpunt volgden kritische vragen vanuit het publiek. Uit de vele reacties en vragen gedurende, maar ook in navolging van, de lezing bleek dat de deelnemers het een interessant onderwerp

vonden. Na twee uur moest een einde worden gemaakt aan de activiteit, waarna de studenten allemaal een CIDI nieuwsbrief meekregen. Het bestuur is benieuwd wat de volgende hot-issue tijdens ALV's wordt...

Sinterklaasborrel

Op 2 december vond de eerste themaborrel van het jaar plaats. In de bovenzaal van de Einstein konden leden, al dan niet verkleed als zwarte piet, borrelen onder het genot van Sinterklaasnoepgoed en traditionele borrelhappen. De bestuursleden waren als ware Sinterklazen verkleed. Volgens het immer correcte boek van Sinterklaas waren de aanwezige B.I.L.-leden braaf geweest het afgelopen jaar en hoefde niemand in de zak afgevoerd te worden. Op naar de volgende themaborrel!

Excursie politiekorps Hollands-Midden

Op woensdagmiddag 8 december vond de excursie naar politiekorps Hollands Midden plaats. Op het hoofdkantoor in Leiderdorp stonden 4 sprekers met koffie en cake onze groep op te wachten om meer te vertellen over de politie. Beleidsadviseur Marlies Koppers, korpschef Jan Stikvoort, hoofd Korpsrecherche Arthur van Baaren en de projectleider 'Overvallen' stonden ons te woord. Zij gingen in op de organisatie van de politie en op hoe de plannen van de regering de nationale politie zullen raken. De meningen en opvattingen over dit onderwerp werden geuit door zowel de medewerkers van de politie als de studenten, wat resulteerde in een levendige discussie en een prettige interactie tussen studenten en politie. Vervolgens werd dieper ingegaan op het thema overvallen en veiligheid in Nederland. Na afloop van de lezingen was het tijd voor een borrel en konden we onder het genot van een hapje en een drankje napraten met de sprekers. ■

Verhaal uit de oude doos

In iedere editie van deze jaargang van de Bestuurskundige Berichten zal er aandacht besteed worden aan de geschiedenis van de B.I.L. Dit zal gebeuren door een publicatie uit een eerdere Bestuurskundige Berichten of Almanak opnieuw te plaatsen, een historisch overzicht te geven of door een bepaald moment uit de geschiedenis uit te lichten. Ditmaal zal er aandacht besteed worden aan de totstandkoming van het Landelijk Congres der Bestuurskunde (LCB).

door Tom Degen

Binnen het LOB bemoeiden de andere verenigingen zich niet met de gang van zaken en alleen de Vereniging voor Bestuurskunde keek met enige argwaan naar de totstandkoming van een dergelijk groot congres. Het LCB was een concept dat de vereniging zelf ook nastreefde en twee jaar later ook realiseerde middels de totstandkoming van het Festival der Bestuurskunde.

Nadat de LBD was begraven en het LCB vol bombarie was gepresenteerd, moesten de hooggespannen verwachtingen bij andere verenigingen, maar ook bij het departement en de faculteit, waargemaakt worden. Het LCB-bestuur bestond grotendeels uit ervaren bestuursleden en zij wisten op snelle wijze veel acquisitie binnen te halen. Op 21 en 22 mei 2001 werd het LCB gehouden in het Nederlands Congresgebouw in Den Haag met als thema, 'Openbaar Bestuur en Media; Wie regeert wie?'. Enkele bekende sprekers waaronder de Commissaris van de Koningin Jan Franssen, minister Roger van Boxtel, Uri Rosenthal en Jan Marijnissen geven acte de présence op het congres. De traditie van het LBD om ieder jaar van stad te wisselen, wordt bij het LCB voortgezet. Rotterdam en Nijmegen volgen met de organisatie van de volgende twee congressen. Omdat in de zomer van 2003 blijkt dat geen enkele andere stad de wil of de mogelijkheid heeft om de taak van het organiseren op zich te nemen, besluit het B.I.L.-bestuur dat Leiden, met steun van het departement en de faculteit, het LCB opnieuw kan organiseren. Immers zou het LCB anders na drie jaar al verloren zijn gegaan. De congressen die de jaren daarop volgen, blijken steeds verder te professionaliseren en thans hebben bijna alle LOB-steden het LCB al eens georganiseerd.

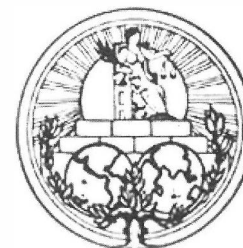
Het B.I.L.-bestuur is net zoals voorgaand jaar druk bezig om een goede kandidatuur samen te stellen om het LCB weer terug naar huis te halen. Hiervoor heeft zij wederom de onontbeerlijke steun van het instituut en de faculteit. Na acht jaar wachten, hoopt het B.I.L.-bestuur, samen met vele anderen, voor 2012 het LCB binnen te halen en te mogen organiseren. Begin februari zal de keuze voor de locatie van 2012 gemaakt worden. Dat het toewijzen van een locatie erg complex is, heeft de verkiezing voor het WK 2018/2022 laten zien. Gelukkig is het LOB wel democratisch en kunnen wij slechts afwachten.

Informatie afkomstig uit "het Lustrumboek: Vijfentwintig jaar Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden".

De huidige lichte Leidse studenten kent het LCB vooral als een groot bestuurskundecongres elders in het land. Zo zijn veel Leidse bestuurskundestudenten de afgelopen jaren naar Rotterdam (2008), Amsterdam (2009) of Tilburg (2010) gereisd om zich gedurende twee dagen te laten informeren rondom een actueel thema in de bestuurskunde. In 2011 zal het LCB plaatsvinden in Delft. Echter is de oorsprong van dit congres dichterbij huis te vinden. Het LCB is namelijk opgericht in Leiden door Leidenaren. De voorloper van het LCB was de Landelijke Bestuurskunde Dag die in de beginjaren een groot karakter kende. Zo waren in 1988 vijfhonderd bestuurskundigen verzameld in de Pieterskerk en in 1993 was een volle Stadsgehoorzaal de locatie van het congres. De Landelijke Bestuurskunde Dag was in vergelijkend opzicht met andere congressen echter klein van opzet en had aan het einde van de 20e eeuw de allure van een groot congres verloren. Vanuit het idee dat Leidenaren pretenderen goed te kunnen organiseren, ontstond een radicaal plan. Het B.I.L.-bestuur besloot in 2000 de Landelijke Bestuurskunde Dag en de Landelijke Onderzoeks Dag naar zich toe te halen met het doel ze te ontmantelen en te laten opgaan in een nieuw concept: het Landelijk Congres der Bestuurskunde. Albert-Jan van Zwieten, voorzitter van het toenmalige bestuur, over de Landelijke Bestuurskunde Dag en de Landelijke Onderzoeks Dag; "Het was bluf. (...) Het was eerst heel lief en kleinschalig maar Bestuurskunde was inmiddels vijftien jaar en mocht ook eens volwassen worden."

Master Excursion International Court of Justice

On Tuesday 28th September 2010 the first Master excursion of the current academic year took place. With a group of roughly 25 people the B.I.L. visited the International Court of Justice (ICJ) which is situated in the Peace Palace in The Hague. During our visit we got the chance to sit down and talk with a representative of the Peace Palace. Afterwards a tour of the Peace Palace was offered to us.

door Daniël Dijkstra

The meeting at the Peace Palace was scheduled at three pm. After a little delay, which caused us to wait outside the gates, we were summoned to come inside. This little wait gave us the perfect opportunity to take some group pictures and socialize with the busload of tourists that had just arrived at the Peace Palace. After this we could go through the security check and we were escorted to the entrance.

We met with Miss Joanne Moore, who is the Associate Information Officer of the International Court of Justice. She took the group to a beautiful conference room right next to the court room for our meeting. During this meeting Miss Moore started off by telling us more about the history of the ICJ. The ICJ was established by a United Nations Charter in 1945 which came into effect in April 1946. Ever since, the ICJ has been the only organ of the UN which is not located in New York. Miss Moore continued by telling us about the function of the ICJ, which is to settle legal

disputes according to international law. These disputes can be brought to the attention of the court by states who recognize the ICJ. Miss Moore showed us some documents on disputes and gave us examples of disputes that have occurred in history. The ICJ also has an advisory role, giving advice about legal issues to parties that ask for this.

Miss Moore went on to tell us about the structure of the Court and how the judges are appointed. Judges may be nominated by national groups in the Permanent Court of Arbitration and are elected by the General Assembly and Security Council of the United Nations. There are fifteen judges in total, of fifteen different nationalities, each serving terms of nine years. Every three years part of the judges are replaced or re-elected to ensure continuity.

Miss Moore concluded by giving examples of certain cases that the ICJ was working on at the time of our visit. We concluded the meeting by asking Miss Moore several questions, which were mostly about the international political arena in which the ICJ is situated.

After the meeting we were in for a surprise when Miss Moore offered to give us a tour through the building. Normally this can only be arranged by applying for such a tour at the Carnegie Foundation. However, in about 30 minutes we were guided through the building and we were given the opportunity to stand in the main court room of the ICJ. With this guided tour we concluded the visit of the B.I.L. to the Peace Palace.

Back in Leiden however, the day was concluded with a Master kick-off drink. During this drink master students had the chance to get to know their fellow students a little bit better in an informal setting.

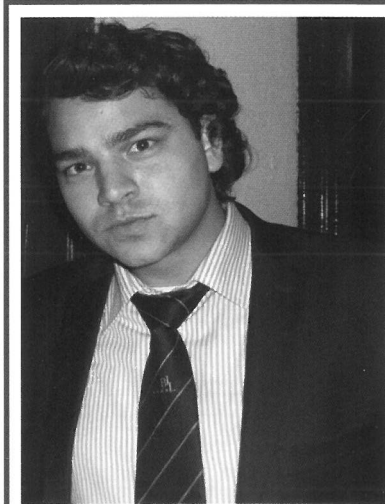

Are you a Master student and are you interested in participating in Master drinks and excursions? Keep an eye on our website and newsletters for further information!

Alumnus Interview

Amir Nazar begon in het najaar van 2004 met de opleiding Bestuurskunde in Leiden. In het collegejaar 2007-2008 was hij Commissaris Buitenland in het bestuur van de B.I.L. Na het behalen van zijn Bachelordiploma in 2009 begon hij als trainee bij de Gemeente Amsterdam. In dit interview vertelt hij meer over zijn werkzaamheden als trainee en de ervaringen uit zijn studietijd.

Door Tom Degen

Amir Nazar (26)

Start studie: 2004

Eind studie: 2009 (Bachelor)

Werkgever: Gemeente Amsterdam

Functie: Trainee

Waarom besloot je in Leiden te gaan studeren en waarom koos je voor bestuurskunde?

Ik weet ook niet wat mij bezielde. Laten we het maar houden op pure 'gut feeling'.

Zou je iets kunnen vertellen over je studietijd en je inzet bij de B.I.L.?

Mijn B.I.L.-carrière begon in 2005. Onder auspiciën van Commissaris van Seggeren organiseerden we de korte reis naar Genève en de lange reis naar Dublin en Belfast. Om het journalistieke in mij naar boven te halen heb ik me vervolgens in de wereld van de Bestuurskundige Berichten gestort. Onder toezien oog van Commissaris Libgott heb ik onder andere geschreven over de (on)mogelijkheden van ontwikkelingswerk in Uruzgan. Toen was het 'buitenlandgehalte' in mij zó groot dat ik weinig keus meer had. Ik kon het Commissariatschap niet afslaan - mijn studievertraging was inmiddels al nijpend. De door velen zeer gewaardeerde reis naar Washington D.C. - met onder andere bezoeken aan Michael Lipsky, het Pentagon en Herman Wijffels - kwam uit de vingers van de Commissie B.I.L.lief! Een paar dagen na de bestuurswissel vloog ik naar Estland om daar vijf maanden op de Nederlandse ambassade stage te lopen, want ik moest in het tweede semester nog een paar vakken doen.

Je bent na het afronden van je Bachelor direct begonnen met een traineeship. Kun je iets meer vertellen over dit traineeship?

De Traineeship van de gemeente Amsterdam bestaat uit 23 jonge ambtenaren. In twee jaar tijd maken we kennis met

de ambtelijke organisatie. De Dienst Werk en Inkomen is mijn moederorganisatie en van daaruit mag ik twee keer detacheren. Op het moment ben ik gedetacheerd bij het Bureau Integriteit van de Bestuursdienst. Daar houd ik me bezig met morele dilemma's van ambtenaren. Daarnaast voeren we als trainees pool gemeentebrede opdrachten uit. Onze eerste opdracht was van B.I.L.-alumnus en gemeentesecretaris Henk de Jong (zie vorige editie, red.) om het thema 'vertrouwen binnen de gemeente' onder de loep te nemen.

Waarom heb je ervoor gekozen om na je Bachelor geen Master, maar een traineeship te gaan doen?

Ik was gewoon van plan om door te stromen naar een Master, maar toen ik dit traineeship tegenkwam heb ik me aangemeld. Ik ging er niet vanuit dat ik kans maakte als BSc, zeker niet toen bleek dat er 1200 kandidaten waren voor 23 plekken. Het is een unieke kans om dit traineeship te doen en mijn Master kan ik altijd nog een keer halen. Achteraf gezien was het een goede keuze, want de gemeente heeft sinds februari al een vacaturestop en er komt dus geen nieuwe trainees pool in 2011.

"Toen was het 'buitenlandgehalte' in mij zó groot dat ik weinig keus meer had. Ik kon het Commissariatschap niet afslaan."

Vind je de Bacheloropleiding een goede voorbereiding op de arbeidsmarkt?

Kijk, als je eenmaal een baan hebt maakt het niet uit. Doorgaans moet je een Master hebben om überhaupt

binnen te komen. Ik heb gemerkt dat je voor het uitvoeren van een startersfunctie echt niet zoveel kennis uit je studie hoeft te gebruiken. Om een voorbeeld te geven: je manager vraagt je echt niet wat Deborah Stone van het besluitvormingsproces zou vinden.

Welke elementen uit de studie hebben nu een meerwaarde voor jou tijdens je werk?

Er is een enorme behoefte aan beleidsevaluatie binnen de gemeente. Bij Beleid III is hier onder andere aandacht aan besteed. Daar ben ik op ingesprongen door onderzoeken te doen naar de effectiviteit van beleid, zoals de effectiviteit van re-integratiemiddelen.

"Je manager vraagt je echt niet wat Deborah Stone van het besluitvormingsproces zou vinden."

Zijn er onderdelen die je hebt gemist in de studie?

Het is prachtig om academisch te kunnen schrijven, maar je past het als ambtenaar amper meer toe. Ambtelijk schrijven is heel anders. Dat moet je wel zelf aanleren bij je eerste baan. Verder beseft ik al snel dat ik wel wist hoe het besluitvormingsproces in het Europees Parlement werkte, maar niet hoe dat precies zit op gemeentelijk niveau.

Je bent nu veel bezig in de praktijk. Hoe kijk je aan tegen de wisselwerking tussen theorie en praktijk binnen de bestuurskunde?

Tijdens de studie was er via de B.I.L. wel veel aandacht voor de praktijk in de vorm van excursies en reizen. Nu ik zoveel in de praktijk zit, hunker ik af en toe wel eens naar een heerlijk bestuurskundig boek. Maar ik moet zeggen dat wij dat als trainees een goede combinatie hebben. We krijgen namelijk regelmatig trainingen met theoretische input, zoals over adviesvaardigheden of politieke sensitiviteit.

"Nu ik zoveel in de praktijk zit, hunker ik af en toe wel eens naar een heerlijk bestuurskundig boek."

In je werkzaamheden werk je ook samen met collega's met een andere achtergrond. Zit er veel verschil tussen bijvoorbeeld een politicoloog en een bestuurskundige?

Het feit dat er niet veel politicologen in onze trainees pool zitten zegt al wat. Er zitten wel veel bestuurskundigen in (waaronder ook B.I.L.-alumnus MSc Mehtap Karasu).

Maar je merkt natuurlijk wel veel verschillen met collega's die een andere studieachtergrond hebben.

Deze editie gaat over de digitale overheid. Wat zijn jouw ervaringen daarmee?

Ik moet zeggen dat er redelijk veel ambtenaren op twitter zitten. Recentelijk heeft de gemeente een Open Innovatie Festival gehouden waarin digitale toepassingen voor de stad werden besproken. Er gebeurt dus veel op dat terrein.

Ben je van plan om alsnog een Master te gaan volgen?

Ik ga dat nog wel doen.

Wat hoop je te doen in 2030?

Eerste jonge allochtone gemeentesecretaris van Amsterdam worden (en anders gewoon de Mayor badge op FourSquare (kwalificatie op sociaal netwerk, red.) binnen tikken).

"Recentelijk heeft de gemeente een Open Innovatie Festival gehouden waarin digitale toepassingen voor de stad werden besproken. Er gebeurt dus veel op dat terrein."

Wat is jouw leukste herinnering van een activiteit bij de B.I.L.?

Dat is toch de borrel bij de Nederlandse Ambassade tijdens onze reis naar Washington DC. We hadden toen de hele drankvoorraad van de residentie voor negen uur al weggewerkt. Gelukkig deden de ambassadeur en zijn vrouw vrolijk mee. Hetgeen mooie speeches en een memorabele groepsfoto opleverde! ■

Studiereis naar Washington in 2008. Een bezoek aan de Nederlandse Ambassade waar ter gelegenheid van koninginndag een borrel werd georganiseerd.

Afgestudeerd als bestuurskundige maar nog geen alumnus van de B.I.L.? Vul de alumnus lidmaatschapskaart in de B.I.L.-kamer in of stuur een e-mail naar secretaris@bilboard.nl.

Alumni avond

Door Lisanne Doedens

Afgelopen najaar, op 14 oktober, vond in het Poortgebouw te Leiden het jaarlijkse alumni evenement plaats voor alumni van de studie Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden. Het thema van de avond was 'een nieuwe tijd, een nieuwe overheid'. Een panel bestaande uit Rien Fraanje, Bart van Nierop en Caspar van den Berg bediscussieerde verscheidene stellingen. Alle stellingen hadden te maken met de toenmalig actuele bezuinigingsplannen van het nieuwe kabinet; het substantieel bezuinigen op de overheid – zo'n 6 miljard euro. Wat betekent dit snijden in de overheidsbureaucratie voor ambtenaren en voor de organisatie van de overheid? Kunnen deze bezuinigingen tot een wezenlijke vernieuwing van de overheid leiden? En kan een kleinere en betere overheid tegelijkertijd gerealiseerd worden? Op deze vragen had een ieder wel een antwoord, en mede dankzij kritische vragen van de 45 aanwezigen werd het een zeer interessante discussie. De debatleiding werd gevoerd door presentator Kamran Ullah, tevens alumnus van de B.I.L. Na afloop van de discussie was er uiteraard een borrel, waar onder het genot van een hapje en een drankje verder werd gediscussieerd. Natuurlijk werden er ook herinneringen opgehaald uit ieders studententijd en werd er gesproken over huidige banen en functies. ■

Het jaarlijkse evenement voor alumni zal vanaf dit kalenderjaar niet langer in het najaar plaatsvinden, maar zal verplaatst worden naar het einde van het collegejaar. In de periode mei/juni zal de B.I.L. in samenwerking met het Instituut Bestuurskunde wederom een alumni evenement organiseren. Datum, plaats en tijd worden nader bekendgemaakt, dus houd als alumnus uw mailbox in de gaten!

Bestuurskunde
Wetenschap
Wetenschap

Word nu lid van de Vereniging voor Bestuurskunde voor het Speciale studententarief van € 16,80 per jaar.

Beleid
Beleid
Gemeente
Gemeente

Je ontvangt dan gelijk vier keer per jaar het tijdschrift Bestuurskunde.

Theorie
Theorie
Bestuur
Bestuur
Parlement
Parlement

Meer informatie? Surf naar www.bestuurskunde.nl

Europa
Europa
Praktijk
Praktijk
Rijk
Rijk

Vereniging voor Bestuurskunde

DE BRUG TUSSEN THEORIE EN PRAKTIJK

DAGELIJKS GEOPEND VOOR LUNCH, DINER EN BORREL

3 gangen keuzemenu € 21,95

Smakelijke dagschotel € 8,95

Zondag en Maandag
Thaise Keuken

Sfeervolle bovenzaal voor
dinners, borrels en bruiloften

tot ziens, tot EINSTEIN

NIEUWE RIJN 19 LEIDEN

071 - 5125370

mail@einstein.nu

Jouw studievereniging wil het je zo voordelig en makkelijk mogelijk maken. Dus hebben ze een boekenleverancier die daarbij past.

STUDY
STORE

www.studystore.nl

Jouw studievereniging werkt nauw samen met studystore. En dat heeft zo z'n voordelen. Doordat we snugger te werk gaan, kunnen we jouw complete boekenpakket snel aanbieden tegen een scherpe prijs.